

VIDELI SMO

Mladi na počitniških vojaških taborih

SPREMLJAMO

Slovenska vojska v filmu Gajin svet 3

Marko Pišlar

NOV ZAČETEK, NOVE PRILOŽNOSTI

Čas brezskrbnih počitnic in zasluženih dopustov se je iztekel in že se je življenje vrnilo v stare tire. Septembra so se znova odprla šolska vrata in zazvonil je šolski zvonec. Na hodnike so se vrnili učenci, med njimi tudi prvošolci, ki začnajo novo življenjsko pot, polno neznanih izkušenj in zanimivih izzivov. Šola pa ni le prostor za novo znanje in ocene, temveč kraj, kjer se sklepajo prijateljstva ter se učimo spoštovanja, odgovornosti in sodelovanja. Tam se tudi ustvarjajo spomini, ki jih v sebi nosimo še dolgo časa.

Teh vrednot so se mladi iz vse Slovenije tudi letos učili na vojaških taborih, ki jih med šolskimi počitnicami tradicionalno organizira Ministrstvo za obrambo ob podpori Slovenske vojske. To je priložnost, da mladi stopijo iz cone udobja in preizkusijo meje svojih sposobnosti. Čeprav vojaško okolje na prvi pogled morda deluje strogo in resno, so vojaški tabori za mlade predvsem prostor za učenje in sodelovanje. Udeleženci z različnimi dejavnostmi spoznajo življenje in delo pripadnic ter pripadnikov Slovenske vojske, hkrati pa razvijajo redoljubnost, odgovornost, spoštljivost, domoljubje, tovarištvo in solidarnost – temeljne vrednote in vrline pripadnic ter pripadnikov Slovenske vojske.

FOTO Zvone Vrankar

4 NA BLEDU O PRIHODNOSTI EVROPE

Slovenija gostila
21. Blejski strateški forum

12 SLOVENSKA ZRAČNA OBRAMBA NEKOČ IN DANES

35 let rodu zračne obrambe
v Slovenski vojski

35 POČITNICE V VOJAŠKI UNIFORMI

Mladi na poletnem taboru
spoznavali vojaško življenje
in delo

5 OBISK POVELJSTEV IN ENOT

Minister mag. Hajdinjak
na predstavitev
Slovenske vojske

20 30 LET HITRE PATRULJNE LADJE ANKARAN

V Ankaranu slovesno
ob pomembnem jubileju

42 KIRURŠKA SKUPINA ZA PODPORO SPECIALNEGA DELOVANJA

Kirurška skupina
kot del kopenskega odreda
za specialno delovanje

8 ŠPORT LAHKO POVEZUJE V ČASU NAJVEČJIH DELITEV

Pogovor s polkovnikom
Juretom Velepčem

32 OTROCI IZ VOJAŠKIH DRUŽIN UŽIVALI NA POKLJUKI

Slovenska vojska
izvedla tradicionalna
počitniška tabora

NA BLEDU O PRIHODNOSTI EVROPE

BESEDILO Marko Pišlar in SSK
FOTO Bruno Toič

Bled je 31. avgusta in 1. septembra gostil 21. Blejski strateški forum, na katerem je sodelovalo več kot 150 razpravljavcev iz približno 70 držav Srednje Evrope ter drugih delov sveta. Med njimi so bili številni visoki gostje, štirje predsedniki vlad, dva predsednika držav, evropski komisarji, predstavniki državnih ustanov, univerz, gospodarstva in drugi strokovnjaki. Letošnja prireditelj je potekala pod naslovom Moč soustvarjanja prihodnosti. V ospredju strokovnih razprav je bila prihodnost Evrope v času globalne negotovosti.

Ob uradnem začetku foruma sta zbrane v Festivalni dvorani na Bledu nagovorila minister za zunanje in evropske zadeve Tone Kajzer in predsednik vlade Janez Janša. Minister Kajzer je v pozdravnem nagovoru poudaril, da mora Evropa dejavno oblikovati svojo prihodnost, prevzeti več odgovornosti za lastno obrambo, ohraniti trdno čezatlantsko vez ter pri uveljavljanju svojih interesov ostati zvesta svojim vrednotam. Premier Janša je predstavil svoj pogled na glavne izzive Evrope v spreminjajočih se geopolitičnih razmerah in njeno vlogo pri oblikovanju prihodnje

Premierju Janši so se na panelu premierjev pridružili kolegi iz Hrvaške, Češke in Madžarske.

evropske in svetovne ureditve. Pojasnil je, da bo sposobnost Evrope, da bo tudi v prihodnosti dejavna sooblikovalka, in ne zgolj objekt geopolitičnih sprememb, odvisna predvsem od štirih strateških dejavnikov: varnosti, odpornosti, demografske vitalnosti in verodostojnosti. Sledila je razprava predsednikov vlad o oblikovanju Evrope iz njenega središča. Premierju Janši so se na odru pridružili predsednik hrvaške vlade Andrej Plenković, češki premier Andrej Babiš in madžarski predsednik vlade Peter Magyar. Razprava je bila osredotočena na prihodnost Evropske unije, njeno konkurenčnost ter vlogo držav Srednje in Vzhodne Evrope pri oblikovanju evropskih politik. Nato je sledil pogovor slovenske predsednice republike dr. Nataše Pirc Musar in njenega slovaškega kolega Petra Pellegrinija. Posvetila sta se vlogi Srednje Evrope v Evropski uniji in širšem mednarodnem prostoru ter možnostim tesnejšega regionalnega sodelovanja in odnosom med državama.

V okviru letošnje prireditve je potekalo več kot 25 panelov, ki so obravnavali različna pomembna vsebinska področja. Na panelu o evropeizaciji zavezništva v času negotovosti, ki ga je povezoval predsednik Fundacije Pulaski iz Poljske Zbigniew Pisarski, so sodelovali državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Erik Kopač, načelnik Generalštaba vojske Zvezne republike Nemčije general Carsten Breuer, namestnik vodje za Evropo, Severno Ameriko in multilateralne zadeve iz Generalnega direktorata za mednarodne odnose in strategijo iz Francije polkovnik Patrick Bryant, ugledni sodelavec Centra za evropske politične analize iz Združenih držav Amerike Kurt Volker in namestnik ministra za zunanje zadeve ter direktor za evropske zadeve Republike Turčije Mehmet Kemal Bozay. Dr. Kopač je v svojem nastopu med drugim izpostavil, da v trenutnih razmerah Evropa ni sposobna sama uveljavljati vojaške moči in brez pomoči Združenih držav Amerike ne more varovati svojih strateških interesov po svetu. Vojaška moč je namreč, kot je dejal, sestavljena iz zmogljivosti, človeških virov in politične volje. V Evropi po njegovih besedah zaradi različnih nacionalnih interesov ni prave evropske politične volje. Kar zadeva človeške vire, pa ima Evropska unija sicer največje oborožene sile na svetu. Dr. Kopač je prepričan, da bi morala Evropska unija glede krepitve obrambne industrije najprej opraviti svojo domačo nalogo, in sicer vzpostaviti skupni trg na eni in skupno oskrbo na drugi strani. Ima namreč 27 članic, obrambna industrija pa je bila še pred dvema desetletjema dejansko nacionalno vprašanje. Kot pomembni vprašanji, na kateri bo treba odgovoriti, je izpostavil vključevanje majhnih in srednje velikih podjetij ter industrializacijo obrambne proizvodnje. Svoj nastop je sklenil z besedami, da ne smemo pozabiti na zaveznike. Nato je sicer politično-vojaška organizacija, v svojem bistvu pa vojaško zavezništvo, ki temelji na solidarnosti, preglednosti in zaupanju.

V razpravi o evropeizaciji zavezništva je sodeloval tudi dr. Kopač.

OBISK POVELJSTEV IN ENOT

BESEDILO Slovenska vojska
FOTO Zvone Vrankar in Luka Mitrović

Minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak je avgusta začel izvajati predstavitvene delovne obiske v poveljstvih in enotah Slovenske vojske. Namen obiskov je seznanitev z delovanjem, opremo, kadrovskimi izzivi ter načrti za posodobitev opreme in infrastrukture Slovenske vojske.

Minister je 15. avgusta najprej obiskal Poveljstvo sil Slovenske vojske v Vojašnici Ivana Cankarja na Vrhniki. Po sprejemu z vojaškimi častmi ga je poveljnik sil brigadir Uroš Paternus s sodelavci seznanil z izzivi, organizacijo in delom štaba poveljstva ter poslanstvom sil Slovenske vojske, katerih osrednje naloge vključujejo usposabljanja, vaje, vzpostavitev zmogljivosti, zagotavljanje odzivnih sil ter delovanje doma in v mednarodnem okolju. Na delovnem srečanju, ki se ga je udeležil tudi načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Boštjan Močnik, je minister izpostavil pomen podpore ministrstva, profesionalne komunikacije med ministrstvom in Slovensko vojsko ter zavedanja o obrambno-varnostnih razmerah. Minister Hajdinjak si je med obiskom ogledal Operativni center Slovenske vojske, ki skrbi za neprekinjeno spremljanje delovanja pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske v Sloveniji in tujini.

Obiske v poveljstvih in enotah Slovenske vojske je minister nadaljeval 21. avgusta, ko je obiskal vojaško bazo na Letališču Jožeta Pučnika na Brniku, kjer ga je sprejel namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Anže Rode. Obisk je bil namenjen seznanitvi z delovanjem ključnih obrambnih in reševalnih struktur ter z njihovo vlogo pri zagotavljanju varnosti državljanov in državljanek Slovenije. Pripadniki Slovenske vojske so ministru predstavili organiziranost, naloge in vsakodnevno delovanje dežurnih helikopterskih posadk, ki opravljajo izjemno odgovorno poslanstvo pri reševanju v gorah, helikopterski nujni medicinski pomoči, prevozi in inkubatorjev ter gašenju požarov v naravnem okolju. Namestnik poveljnika 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe polkovnik Aleš Umek ter poveljnik 16. centra za nadzor in kontrolo zračnega prostora podpolkovnik Samo Mali sta predstavila ključno vlogo 15. brigade pri zagotavljanju suverenosti in varnosti zračnega prostora nad Slovenijo, ki se izvaja neprekinjeno ter v tesnem sodelovanju z zavezniškimi silami v okviru Nata. Minister se je ob koncu obiska pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske zahvalil za visoko strokovnost, predanost ter pripravljenost za ukrepanje v vseh razmerah, saj s svojim delovanjem bistveno prispevajo k varnosti države in zaščiti človeških življenj.

Minister se je na Vrhniki seznanil z delom Poveljstva sil.

Obisk Kadetnice je vključeval tudi ogled zbirke Vojaškega muzeja SV.

28. avgusta je minister Hajdinjak obiskal Kadetnico v Mariboru, kjer se je seznanil z delovanjem vojaškega izobraževanja in usposabljanja pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje (PDRIU) je eden izmed najpomembnejših stebrov Slovenske vojske, saj je vojaško izobraževanje in usposabljanje temelj za strokovno, usposobljeno in učinkovito vojsko. Ob prihodu sta ministra sprejela načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Boštjan Močnik in namestnica poveljnika PDRIU polkovnica Alenka Petek. Poveljujoči kader v PDRIU in njemu podrejeni enoti sta predstavili naloge in področja delovanja poveljstva ter pomen vojaškega izobraževanja in usposabljanja za zagotavljanje strokovno usposobljenega kadra za potrebe Slovenske vojske. Minister je izrazil zadovoljstvo in ponos, da pripadniki poveljstva z veliko zavzetostjo in odgovornostjo opravljajo svoje poslanstvo. Pričakuje pa, da bodo še naprej razvijali vojaško stroko v dobrobit Slovenske vojske in njenega prihodnjega razvoja. Minister je obiskal tudi kandidate 39. generacije Šole za častnike, ki so se pred kratkim začeli šolati. Zahvalil se jim je za vključitev v Slovensko vojsko in jim zaželel uspešno šolanje ter v prihodnosti učinkovito prenašanje pridobljenega znanja na naslednje generacije pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Med obiskom mariborske Kadetnice si je minister ogledal tudi zbirke Vojaškega muzeja Slovenske vojske, ki hrani spomin na bogato slovensko vojaško zgodovino ter skrbi za ohranjanje bogate vojaške kulturne dediščine.

KREPITEV OBRAMBE V EU

BESEDILO SSK

FOTO irsko predsedovanje Svetu EU

Minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak se je 1. septembra na Irskem udeležil zasedanja obrambnih ministrov držav članic Evropske unije v okviru irskega predsedovanja Svetu Evropske unije. Ministri so na treh vsebinskih zasedanjih obravnavali pomembna varnostna in obrambna vprašanja, s katerimi se spoprijema Evropska unija.

Prvo zasedanje je bilo namenjeno podpori Evropske unije Ukrajini na vojaškem področju ter sodelovanju obrambne industrije Evropske unije in Ukrajine.

Razpravljali so tudi o nadaljnji vlogi misije Evropske unije za vojaško pomoč Ukrajini. Minister Hajdinjak je poudaril, da Slovenija Ukrajini še naprej zagotavlja trdno podporo na vojaškem področju. V drugem delu zasedanja so ministri govorili o veselju kot vse pomembnejši strateški domeni evropske obrambe. Izmenjali so poglede na uresničevanje vesoljske strategije Evropske unije na varnostno-obrambnem področju ter obravnavali možnosti za krepitev vesoljskih zmogljivosti, ki so pomembne za ohranitev Evropske unije kot globalne vesoljske sile. Posebno pozornost so namenili zagotavljanju stalne razpoložljivosti teh zmogljivosti v času kriz. Zasedanje se je končalo z delovnim kosilom, na katerem so ministri razpravljali o razmerah v Libanonu in pomorski varnosti.

DOBRO PARTNERSTVO Z NEMŠKO VOJSKO

BESEDILO Slovenska vojska

FOTO Bruno Toič

Načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Boštjan Močnik je v ponedeljek, 31. avgusta, na Brdu pri Kranju gostil glavnega inšpektorja nemške zvezne vojske generala Carstena Breuerja, ki od leta 2023 opravlja najvišjo vojaško funkcijo v Nemčiji, funkcijo načelnika generalštaba nemške vojske. Srečanje je bilo del programa uradnega obiska generala ob robu Blejskega strateškega foruma.

Na srečanju sta sogovornika razpravljala o dobrem sodelovanju in tesnem partnerstvu med državama pri izobraževanju in usposabljanju, sodelovanju na vojaških vajah, razvoju zmogljivosti, vzpostavljanju integrirane zračne obrambe, vojaškem gorništvu in sodelovanju v mednarodnih operacijah ter na misijah. Dotaknila sta se tudi razvoja obrambne industrije, zagotavljanja pomoči Ukrajini ter vloge članic Nata in Evropske unije. Nemški general se je srečal tudi z ministrom za obrambo mag. Valentinom Hajdinjakom. V pogovoru sta nemško-slovensko sodelovanje na obrambno-vojaškem in drugih področjih ocenila kot zelo dobro, pri čemer sta izrazila pripravljenost za njegovo nadaljnje poglobljanje. Nemčija je ena najpomembnejših partneric Slovenije, zato si državi prizadevata še poglobiti obrambno sodelovanje, zlasti pri opremljanju, usposabljanju, logistiki in zagotavljanju operativnih prispevkov.

NATOVA PODPORA PRI KREPITVI ZMOGLJIVOSTI

BESEDILO SSK

FOTO Robert Cotič

Slovenijo je 14. julija obiskal vrhovni poveljnik zavezniških sil za Evropo general Alexis G. Grynkeiwich. Vrhovni poveljnik zavezniških sil za Evropo je eden izmed dveh strateških poveljnikov Nata in vodi Zavezniško poveljstvo za operacije. Visokega gosta iz Nata sta sprejela načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Boštjan Močnik in minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak. V nadaljevanju obiska se je general ločeno srečal s predstavniki Odbora za obrambo, predsednico Republike Slovenije in vrhovno poveljnico obrambnih sil dr. Natašo Pirc Musar ter predstavniki ameriškega veleposlaništva v Ljubljani.

Na srečanju na Generalštabu Slovenske vojske sta general Alexis G. Grynkeiwich in generalmajor Močnik razpravljala o aktualnih temah z vrha Nata v Ankari. General Grynkeiwich je poudaril pomen Slovenije pri podpori države gostiteljice in posledičnem povečanju vojaške infrastrukture v ta namen. Pohvalil je uspešno kadrovskega popolnjenje Slovenske vojske ter izpostavil pomen modernizacije in investicij ter nadaljnega sodelovanja Slovenske vojske v vojaških operacijah Nata v Evropi.

Vrhovnega poveljnika zavezniških sil v Evropi je ob njegovem obisku na obrambnem ministrstvu sprejel tudi minister Hajdinjak. Sogovornika sta govorila o vlogi Nata pri spoprijemanju z varnostnimi izzivi na evropski celine in potrebi zaveznic po zagotavljanju ustrežnejše obrambne pripravljenosti. Minister je poveljniku zagotovil, da bo Slovenija do konca letošnjega leta dosegla dva odstotka bruto domačega proizvoda za obrambo in ob tem pospešeno vlagala v ključne vojaške zmogljivosti. Prav tako bo naša država s pripadniki Slovenske vojske sodelovala v odvrtačnih in obrambnih aktivnostih ter v mednarodnih operacijah in na misijah.

SODELOVANJE Z OBRAMBNO INDUSTRIJO

BESEDILO IN FOTO Borut Podgoršek

Minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak je 20. avgusta na Ministrstvu za obrambo sprejel predstavnika Grozda obrambne industrije Slovenije. Direktor grozda Boštjan Skalar in predsednik nadzornega sveta Boštjan Marolt sta ministru predstavila delovanje in organiziranost grozda, v katerega je trenutno vključenih približno 200 članov.

Slovenska obrambna industrija je tesno povezana z Ministrstvom za obrambo, hkrati pa je zaradi svoje izrazite izvozne usmerjenosti vse bolj odvisna od uspešnega nastopa na tujih trgih. Domače reference so za podjetja pomemben temelj pri pridobivanju novih poslov, zato je učinkovito sodelovanje med državo in gospodarstvom eden ključnih pogojev za nadaljnjo rast ter razvoj panoge. Pomemben del sodelovanja med Ministrstvom za obrambo in grozdom predstavlja področje raziskav in razvoja. Minister Hajdinjak je ob tem povedal, da bo ministrstvo podpiralo slovensko obrambno industrijo, zagotavljalo sredstva za raziskave in razvoj ter vključevalo člane grozda v delegacije, s čimer jim bo omogočilo neposreden stik s potencialnimi partnerji na mednarodni ravni. Vzpostavljanje formalnih partnerskih povezav lahko pomembno poveča prepoznavnost slovenskih podjetij ter njihove možnosti za vključevanje v mednarodne dobavne verige in razvojne projekte.

Pogovor s polkovnikom JURETOM VELEPCEM

ŠPORT LAHKO POVEZUJE V ČASU NAJVEČJIH DELITEV

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Robert Cotič

Polkovnik Jure Velepce je maja letos prevzel funkciji podpredsednika Mednarodnega sveta za vojaški šport (fr. Conseil International du Sport Militaire – CISM) in predsednika CISM za Evropo. Za funkciji je bil edini kandidat, na tajnih volitvah na generalni skupščini CISM v Monte Carlu pa je prejel soglasno podporo predstavnikov evropskih držav. Njegova nova vloga je pomembno priznanje Sloveniji, ki je v organizaciji dejavna že več kot tri desetletja in je kljub svoji majhnosti organizirala številna mednarodna vojaška športna tekmovanja. Velepce, nekdanji vrhunski športnik, dolgoletni poveljnik Športne enote Slovenske vojske in predstavnik Slovenije v CISM, želi v svojem mandatu predvsem okrepiti sodelovanje evropskih članic CISM, izboljšati pretok informacij ter povečati vpliv Evrope v tej globalni organizaciji.

🗨️ ZAKAJ STE KANDIDIRALI IN S KAKŠNIMI OČUTKI STE PREVZELI NOVI FUNKCIJI?

Pred štirimi leti sem na predlog predstavnikov držav kandidiral v izvršilni odbor CISM, katerega član sem bil pretekla štiri leta. Izvršilni odbor je 19-člansko telo, ki vodi organizacijo med zasedanji generalne skupščine CISM. Med mojim članstvom se je pojavila pobuda, da bi prevzel funkcijo podpredsednika, saj se je moj nemški predhodnik upokojil. K moji kandidaturi je prispevalo tudi dejstvo, da so vsi evropski predstavniki v odboru mlajši od mene in imajo manj izkušenj. Lansko jesen sem predlog kandidature predstavil takratnemu načelniku Generalštaba Slovenske vojske in dobil njegovo podporo. Kandidaturo je tudi uradno potrdil. Pred tem sem pridobil soglasje nadrejenih v Direktoratu za obrambno politiko, kjer delam kot obrambni ataše v Švici ter Združenem kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske. Pred kandidaturo sem se pogovoril tudi s poveljnikom Športne enote Slovenske vojske glede administrativne podpore, ki mi jo zagotavlja ta enota. Bil sem edini kandidat iz Evrope in na majskih volitvah na generalni skupščini v Monte Carlu sem prejel podporo 34 navzočih predstavnikov evropskih držav, en predstavnik pa se je vzdržal. Funkciji prinašata veliko odgovornosti, hkrati pa pomenita veliko priznanje naši državi za skoraj 35-letno aktivno članstvo v tej mednarodni organizaciji. V preteklosti namreč ni bilo običajno, da bi tako majhna država, kot je Slovenija, prevzela predsedovanje evropskemu delu CISM.

🗨️ KAJ OBSEGA VAŠE DELO PODPREDESEDNIKA CISM. SAJ STE OBENEM TUDI PREDSEDNIK CISM ZA EVROPO?

Najprej bi poudaril, da gre za neprofesionalni funkciji. Vsi podpredsedniki in člani izvršilnega odbora imajo svoje redne službene obveznosti v oboroženih silah. Profesionalni funkciji opravljata le predsednik CISM, ki je trenutno brazilski polkovnik, in generalni sekretar, kapitan bojne ladje iz Italije, ki s svojo ekipo dela v Bruslju. Izvršilni odbor CISM se sestane dvakrat na leto,

poleg tega je enkrat na leto zasedanje generalne skupščine. Predsednik CISM za posamezni kontinent je odgovoren tudi za organizacijo letne konference predstavnikov svoje celine. Naša prva evropska konferenca bo v začetku oktobra v Varšavi. Poljska bo kot gostiteljica zagotovila logistično podporo, za vsebinsko podporo pa bova zadolžena Slovenija in jaz kot predsednik CISM za Evropo. Ena pomembnejših nalog je priprava evropskega koledarja vojaških športnih tekmovanj. CISM deluje globalno in najpomembnejša tekmovanja potekajo na svetovni ravni, zato moramo poskrbeti, da se evropski dogodki ne prekrivajo z njimi. Hkrati želimo evropske države čim bolj povezovati in nastopati enotno, saj se interesi in cilji različnih celin včasih precej razlikujejo.

🗨️ KATERE NAČRTE STE SI ZADALI OB NASTOPU MANDATA?

V kandidaturi sem predstavil tudi svoj program. Dosedanje evropsko predsedovanje so vodili Nemci, ki imajo zelo dolgo tradicijo članstva v CISM. Naši prednosti sta lahko večja transparentnost in boljše obveščanje držav članic. Želim si vzeti več časa za izboljšanje komunikacije s predstavniki CISM po evropskih državah. Evropa ima v izvršilnem odboru pet predstavnikov in moja usmeritev bo, da med njimi okrepimo komunikacijo ter se pred pomembnimi odločitvami bolje usklajujemo, tudi prek videokonferenc. Ugotavljam, da se v zadnjih štirih letih pred nekaterimi pomembnimi glasovanji nismo dovolj uskladili in so posamezni predstavniki glasovali po svoje. Seveda imajo države svoje interese, vendar menim, da lahko Evropa z boljšim sodelovanjem nastopa tudi bolj enotno. Eden izmed ciljev je nadaljnja širitev organizacije. Evropa je pri tem še posebej pomembna, saj je zelo dejavna na

področju vojaškega športa ter je prizorišče največjega deleža svetovnih vojaških prvenstev in drugih tekmovanj.

📍 KAKO JE ORGANIZIRAN CISM?

CISM je zelo razvejana organizacija. Glavno telo je izvršilni odbor, ki ga sestavljajo predsednik in 18 članov. Pet jih prihaja iz Evrope, pet iz Afrike ter po štirje iz Azije in Amerike. Oceanija trenutno še ni članica sveta. Gre za visoke častnike, po činu od podpolkovnikov do generalmajorjev, ki se dvakrat na leto sestanejo na zasedanju izvršilnega odbora. Odbor odloča o vseh pomembnejših zadevah, z izjemo volitev in razdelitve finančnih sredstev. O tem odloča generalna skupščina, ki določa tudi finančni načrt. Za vsakodnevno operativno delo skrbi generalni sekretariat CISM s sedežem v Bruslju, v okviru katerega deluje 16-članska ekipa iz sedmih držav. Poleg tega ima CISM osem komisij za različna področja, od športa, strategije in znanosti do vidika spola v športu in parašporta. Poseben pomen ima prav vključevanje parašportnikov, ki so postali invalidi med služenjem v oboroženih silah na misijah ali zaradi sodelovanja v vojnah oziroma zaradi nesreč pri opravljanju vsakdanjega vojaškega dela. CISM ima tudi športne komiteje. Trenutno je v organizaciji na svetovni ravni zastopanih 25 športov. Vsak šport, ki je vsako leto zastopan na svetovnem vojaškem prvenstvu in na vsaka štiri leta tudi na svetovnih vojaških igrah, ima svojega predsednika komiteja, ki skrbi za organizacijo svetovnih vojaških prvenstev in pravila tekmovanja. Sam sem bil dolga leta predsednik smučarskega komiteja v CISM.

📍 V PRETEKLOSTI STE BILI VRHUNSKI ŠPORTNIK, NATO STE BILI Z VOJAŠKIM ŠPORTOM TESNO POVEZANI TUDI KOT POVELJNIK ŠPORTNE ENOTE SLOVENSKE VOJSKE. KAKO POMEMBNE SO BILE TE IZKUŠNJE PRI VAŠEM IMENOVANJU?

Menim, da so bile te izkušnje prvi pogoj za opravljanje te funkcije. Težko bi uspešno opravljal nalogo, če ne bi dobro poznal vojaškega športa, organizacije tekmovanj in delovanja CISM. Prepričan sem, da so kolegi iz drugih držav, ki so člani izvršilnega odbora, moje dosedanje izkušnje in delo prepoznali kot zelo dobre. Prav na podlagi tega je prišla pobuda za mojo kandidaturo in nato tudi soglasna podpora pri izvolitvi na ti dve pomembni funkciji.

📍 CISM JE BIL USTANOVljen PO DRUGI SVETOVNI VOJNI KOT POBUDA NEKAJ DRŽAV, NATO PA JE V DEVETDESETIH LETIH PREJŠNJEGA STOLETJA PRERASEL V GLOBALNO ORGANIZACIJO. KOLIKO DRŽAV JE DANES VKLJUČENIH IN KAKŠNE SO AMBICIJE GLEDE NADALJNJE ŠIRITVE?

Organizacija trenutno združuje 142 držav s štirih celin. V Evropi sta edini državi, ki še nista članici, Moldavija in Združeno kraljestvo. Britanci so bili v CISM že večkrat povabljeni, vendar niso nikoli jasno pojasnili, zakaj se niso odločili za članstvo. Eden izmed mojih ciljev bo, da tudi prek mojega rednega dela obrambnega atašeja vzpostavim stik s predstavniki v Londonu, ki o tem odločajo. Rad bi razumel njihove razloge in jih poskušal prepričati, da bi se vključili. V povezavi z Moldavijo pa sem že navezal stik s kolegi iz Romunije, ki mi bodo pomagali vzpostaviti povezavo. Na drugih celinah je možnosti za širitev še več.

📍 LAHKO ŠPORT V DANAŠNJIH ZAPLETENIH GEOPOLITIČNIH IN VARNOSTNIH RAZMERAH POMAGA PRI ZMANJŠEVANJU NAPETOSTI MED DRŽAVAMI?

V to verjamem. Na tekmovanja CISM so povabljene vse države članice. Organizacija tudi v času sedanjih konfliktov ni suspendirala Rusije in Belorusije. O tem odloča izvršilni odbor, v katerem nismo samo Evropejci in Američani, temveč tudi predstavniki z drugih celin. Bistvo je, da se vezi ohrani in da šport presega politične delitve. Prihodnje leto bodo svetovne vojaške igre v Združenih državah Amerike. Američani obljubljajo organizacijo dogodka na najvišji kakovostni ravni in so za njegovo izvedbo že pridobili ustrezno politično podporo. Če bo na igrah omogočen nastop tudi državam, ki so danes v različnih konfliktih, bo to velika priložnost za srečevanje ljudi, ki se sicer na drugih področjih zelo težko pogovarjajo. Upam, da bodo igre prispevale k boljšemu razumevanju in komunikaciji ter vsaj nekoliko zmanjšale napetosti med državami.

📍 KAKO POMEMBEN JE BIL CISM ZA SLOVENIJO IN SLOVENSKO VOJSKO?

CISM je bil prva mednarodna vojaška organizacija, v katero se je včlanila Slovenija. V prvem obdobju po osamosvojitvi, do približno leta 1997, je bil za Slovenijo izjemno pomemben. Generalnih skupščin se je udeleževal celo državni sekretar na Ministrstvu za obrambo. Vrhunec našega članstva v začetnem obdobju je bila organizacija svetovnega vojaškega prvenstva v padalstvu leta 1996. V dogodek je bil vključen celoten vrh obrambnega ministrstva in Slovenske vojske, odprtja pa se je udeležil tudi takratni predsednik vlade dr. Janez Drnovšek. Pozneje je z vključevanjem Slovenije v druge mednarodne organizacije CISM nekoliko izgubil na veljavi. Kljub temu smo ostali zelo aktivni. Slovenija je organizirala sedem svetovnih vojaških prvenstev in enkrat tudi zasedanje izvršilnega odbora CISM. Glede na svojo majhnost smo bili izjemno aktivni in prepoznavni ter posledično tudi nagrajeni z mojim predsedovanjem. Rad bi poudaril, da CISM ne skrbi samo za organizacijo tekmovanj. Organizacija pripravlja tudi znanstvene simpozije, na katerih se izmenjujejo strokovne izkušnje in prakse o sistemu športa in kondicijski pripravi pripadnikov oboroženih sil. Takšna srečanja so pomembna, ker lahko tako pridobimo strokovno znanje in izkušnje. Tudi pri razvoju sistema zaposlovanja vrhunskih športnikov v Slovenski vojski so bili kontakti v okviru CISM zelo pomembni, saj smo se zgledovali po državah srednje Evrope, ki so imele podobne sisteme. Pozneje pa smo svoje izkušnje skozi CISM prenašali tudi na partnerske države iz regije Zahodnega Balkana.

📍 CISM VSAKO LETO ORGANIZIRA ŠTEVILNA ŠPORTNA TEKMOVANJA. NA VSAKA ŠTIRI LETA POTEKAJO SVETOVNE VOJAŠKE IGRE, KI SO NEKAKŠNA OLIMPIJADA ALI UNIVERZIJADA, POLEG TEGA PA TUDI DRUGI ŠPORTNI DOGODKI. KOLIKO SE JIH ZVRSTI V ENEM LETU?

Svetovne vojaške igre so največji dogodek CISM. Prav igre v kitajskem

Wuhanu leta 2019 so bile med najboljše organiziranimi v zgodovini organizacije. Prvič se je zgodilo, da so za vojaško športno tekmovanje zgradili skoraj pravo olimpijsko vas. Zaradi epidemije covida-19 leta 2023 svetovnih vojaških iger ni bilo. Za prihodnje leto Američani napovedujejo igre na najvišji kakovostni ravni, prav tako tudi Katar, ki je eden izmed prihodnjih kandidatov za organizacijo. CISM danes združuje 25 športov kategorije A. Za vsakega izmed njih bi morali vsako leto organizirati svetovno prvenstvo, vendar se včasih zgodi, da za določen šport ni organizatorja. CISM vsako leto izvede približno 20 svetovnih vojaških prvenstev. Poleg tega imamo številna evropska in druga regionalna tekmovanja. Teh bo letos 18, na njih pa v povprečju sodelujejo predstavniki od treh do desetih držav.

📍 TUDI SLOVENIJA JE V PRETEKLOSTI ORGANIZIRALA ŠTEVILNA MEDNARODNA VOJAŠKA TEKMOVANJA. KATERA SO BILA NAJODMEVNEJŠA IN KAKŠNE SO NAŠE AMBICIJE?

V skoraj 35 letih slovenskega članstva v CISM je naša država organizirala sedem svetovnih vojaških prvenstev. Najodmevnejše je bilo zagotovo padalsko prvenstvo leta 1996, tudi z vidika promocije Slovenije v mednarodnem okolju. Uspešno je bilo tudi svetovno vojaško prvenstvo v smučanju leta 2002, ki je združilo alpsko smučanje, biatlon in nordijsko smučanje. Pozneje smo organizirali še prvenstva v maratonu, gorskem kolesarstvu, judu, kolesarstvu in nazadnje v športnem plezanju, ki je bilo zaradi epidemije prestavljeno z leta 2022 na leto 2023. Po letu 2008 se je finančni okvir za organizacijo teh dogodkov zmanjšal, zato smo se odločili za bolj premišljen pristop. Namesto velikih in dragih prvenstev smo začeli organizirati športna tekmovanja na približno štiri leta. Za prihodnje leto smo vložili kandidaturo za organizacijo svetovnega vojaškega prvenstva v lokostrelstvu, ki bo v Postojni. Leta 2029 pa je naš cilj, da bi v Sloveniji organizirali evropsko konferenco CISM, s čimer bi tudi neformalno sklenili slovensko predsedovanje, ki se uradno konča maja 2030.

Eden izmed strateških ciljev CISM je povezovati oborožene sile sveta ter širiti prijateljstvo in mednarodno razumevanje.

📍 MOTO CISM OSTAJA PRIJATELJSTVO SKOZI ŠPORT. KAKO VIDITE PRIHODNJO VLOGO TE ORGANIZACIJE?

Eden izmed strateških ciljev CISM je povezovati oborožene sile sveta ter spodbujati športno udejstvovanje ter širiti prijateljstvo in mednarodno razumevanje skozi šport. Tako želimo prispevati k preprečevanju oboroženih konfliktov. V današnjem svetu, ki je varnostno najbolj zapleten po drugi svetovni vojni, je takšno povezovanje še toliko pomembnejše.

SLOVENSKA ZRAČNA OBRAMBA NEKOČ IN DANES

BESEDILO brigadir v pokoju Dragan Bavčar
FOTO Aleš Černivec, Bruno Toič,
Marko Pišlar in Tomislav Brandt

Pripadniki zračne obrambe
TO med osamosvojitveno
vojno na Ljubljanskem gradu

Dan rodu zračne obrambe je priložnost, da se spomnimo njenih začetkov leta 1991 in se ozremo na preteklih 35 let. Vsem, ki smo sodelovali v osamosvojitveni vojni, je bilo jasno, s kakšnimi omejitvami smo se spoprijemali pri izvajanju zračne obrambe. Manjkalo nam je skoraj vsega, razen odločnosti in motivacije. V prispevku bom opisal svoje videnje stanja in razvoja zračne obrambe v tem obdobju. Natančen in celovit pregled bi zahteval neprimerljivo več prostora in strokovnih analiz. Prav tako zaradi omejenega obsega prispevka ne morem omeniti vseh, ki so pomembno prispevali k razvoju rodu zračne obrambe. Prepričan pa sem, da bo vsak svoj del prispevka našel v zborniku o zračni obrambi, ki ga moj nekdanji sodelavec, soborec in prijatelj Jože Konda pravkar končuje in bo najverjetneje izšel že letos.

Za pravilno razumevanje razmer v letih 1990 in 1991 je treba poudariti, da je bil velik del orožja za izvajanje zračne obrambe, predvsem izstrelitvenih naprav, raket, protiletalskih topov in streliva, v skladiščih Jugoslovanske ljudske armade (JLA). To je bila posledica ukaza iz leta 1990, s katerim je JLA zahtevala prenos orožja in minskoeksplozivnih sredstev Teritorialne obrambe (TO) v skladišča pod njenim nadzorom. Namen ukaza je bil odvzeti orožje. Del orožja je sicer ostal v rokah TO, vendar ga ni bilo veliko. Neposredno pred začetkom vojne bi bilo mogoče

mobilizirati celotne enote takratne protizračne obrambe, vendar te niso imele dostopa do svoje opreme, orožja in streliva. Velik del pripadnikov TO, ki so imeli ustrezno znanje za izvajanje zračne obrambe na taktični ravni, je bil neoborožen.

Republiški štab za TO Republike Slovenije je bil v času neposredno pred vojno leta 1991 brez načelnika odseka za zračno obrambo, saj je bil prejšnji, polkovnik Franc Carl, sicer zaveden Slovenec, s 1. januarjem 1991 upokojen, bolje rečeno umaknjen. Zaradi njegovih stališč in izjav v podporo pravici do osamosvojitve v skupščini leta 1990 ga je zasliševala celo pristojna varnostna služba Republiškega štaba za TO, ki je bila lojalna JLA, in ne novonastali državi. Pred vojno je usposabljanje rezervnih enot zračne obrambe ter vzdrževanje pripravljenosti strelcev in topničarjev potekalo organizirano ter precej dobro. Bojna streljanja so

potekala predvsem na poligonu Kamenjak pri Pulju in na vojaškem poligonu na Slunju. Evidenca pripadnikov TO z ustreznimi vojaškimi evidenčnimi dolžnostmi je bila sistematično urejena, iz podatkovnih baz pa smo pozneje oblikovali prve nove enote zračne obrambe.

Sedemindvajsetega junija 1991, torej dan po prvih vojnih aktivnostih v Sloveniji, je na pobudo vodje 1. uprave in člana takratne koordinacijske skupine Bogdana Koprivnikarja 5. ljubljanska pokrajina zagotovila ekipo strelcev z lahkimi prenosnimi raketnimi sistemi za zaščito letališča na Brniku. Na podlagi ukaza nadrejenega je Miro Debelak prevzel organizacijo, bojna skupina, ki jo je vodil Demitrij Perčič, pa je odšla na Brnik. Poveljevanje nad to skupino je prevzel Koprivnikar. Izvedli so tri lansiranja, ki so bila neuspešna. Dve lansiranji sta bili neuspešni zaradi okoliščin, eno pa zaradi odpovedi rakete. Dejstvo je, da je bila to prva enota in prva aktivnost znotraj rodu zračne obrambe, ki bi jo lahko pripisali neposrednemu vodenju z najvišje vojaške oziroma obrambne ravni novonastale države, Republiškega štaba za TO oziroma takratne koordinacijske skupine. Po mojem prepričanju bi bil to najprimernejši datum dneva rodu.

Aktivnosti protiletalcev v TO so se istega dne nadaljevale, sledili sta dve sestrelitvi. Prva se je zgodila v zelo nesrečnih okoliščinah, ko je 30. razvojna skupina nad središčem Ljubljane sestrelila helikopter Gazela, druga pa na Igu, kjer je bila zaradi obrambe 510. učnega centra TO izvedena uspešna sestrelitev helikopterja Mi-8, ki jo je opravil vojak Zoran Derovšek. Ob desantu pri Trzinu 27. junija je JLA uporabila dva helikopterja Mi-8, vendar enota TO ni imela orožja za zračno obrambo. Na helikopterja so streljali kar s protioklepnimi raketami. Pred odhodom oklepnih enot z Vrhlike sta dve letali MiG-21 napadli barikade v Sinji Gorici. Pripadniki TO so izstrelili eno raketo Strela 2M, vendar cilja niso zadeli. Temu je sledilo še nekaj uspešnih bojnih delovanj enot zračne obrambe TO, in sicer 28. junija na Kumu, v Mariboru in Slovenj Gradcu. JLA je v prvih dneh vojne pogosto uporabljala letala in helikoptere, zato je bilo takih dogodkov še več. Osemindvajsetega junija je letalstvo JLA dvakrat napadlo enote TO in civilne cilje na Medvedjeku. Pripadniki enot, ki so bile na Medvedjeku, niso imeli nobenih izkušenj z delovanjem letalstva, saj se s takimi scenariji na vajah niso nikoli srečevali, prav tako niso imeli protiletalskega orožja. Položaje so zapustili neorganizirano. Brez obveščanja o stanju v zraku, brez sredstev za zračno obrambo in brez izkušenj so bile enote TO popolnoma nemočne. Učinek letalskega napada je bil temu primeren. Podobno je bilo na Nanosu ob napadu letal na oddajnik Radiotelevizije Slovenije. Po vojni smo zelo intenzivno vključili pilote, ki so po pokrajinskih štabih in enotah usposabljali kader zračne obrambe, predvsem glede taktik uporabe letalstva. Enota JLA, ki se je z Medvedjeka umaknila proti Cerkljam, je imela v svoji sestavi tudi lahke samovozne protiletalske topove na vozilih BOV-3 kalibra 3 × 20 mm, ki so bili zajeti v bojih v Krakovskem gozdu in so ostali v sestavi TO. To je bila velika in pomembna pridobitev.

Devetindvajsetega junija 1991 sem prostovoljno prišel na Republiški štab za TO, najprej na razgovor k tedanjemu vršilcu dolžnosti načelnika generalmajorju Janezu Slaparju. Prevzel sem funkcijo načelnika za protizračno obrambo. Isti dan sem od Bogdana Koprivnikarja prevzel vodenje bojne skupine z lahkimi prenosnimi raketnimi sistemi na Brniku. Ta bojna skupina je nato rasla ter vsak dan pridobivala oborožitev in nove pripadnike. Naslednji bojni stik sem s to bojno skupino in njenim poveljnikom Demitrijem Perčičem doživel ob napadu na oddajnika na Krvavcu in v Domžalah. Bili smo nekaj sto metrov stran in ni bilo prijetno. Pa ne zaradi napada, eksplozij in dima, temveč zato, ker nismo imeli nobenih podatkov o stanju v zračnem prostoru, na podlagi katerih bi lahko zagotovili vsaj

osnovne pogoje za uspešno obrambo. Zvok odhajajočega letala smo zaslišali šele, ko je že odletelo, tudi videli ga nismo. Podatki o stanju v zračnem prostoru so bistvenega pomena. Radarjev prav tako nismo imeli. Zveze pa so bile slabe ali jih sploh ni bilo. Velik del informacij smo zato pridobivali iz rednega programa nacionalnega radia in lokalnih radijskih postaj.

Takoj po mojem prihodu na Republiški štab za TO sva z Jožetom Kondo naredila prvi načrt protizračne obrambe države, ki sem ga še isti večer predstavil na koordinaciji takratnemu obrambnemu ministru Janezu Janši. Večino vsebine je prispeval Konda, in sicer po spominu iz podatkov, ki so jih uporabljali v JLA na vojaških vajah in v vojnih načrtih 5. letalskega korpusa JA, ki je bil takrat zadolžen za severozahodni del bivše države. Komentar takratnega ministra Janše je bil, da je končno nekdo pripravi pravi načrt protizračne obrambe. Vendar to ni bilo dovolj, saj je bila večina orožja, streliva in opreme še vedno nedostopna. Kot primer naj navedem, da sta bila samo v Ljubljanski pokrajini brez orožja dva diviziona, v sestavi katerih sta bili tudi po dve bateriji 40-milimetrskih protiletalskih topov. Podobno je bilo v Mariboru in Krškem.

V nedeljo, 30. junija, zjutraj je takratni minister za informiranje Jelko Kacin po Radiu Ljubljana neposredno v eter obvestil slovensko javnost, da so z letališč v Zadru in Bihaču poletela letala z namenom splošnega bombardiranja Slovenije. Napad je bil nato preklican, verodostojnih podatkov o tem, kdo je bil ključen pri tej odločitvi, pa še danes ne poznam. Prav tako ne poznam dokumentov, ki so obravnavali takratno oceno ogroženosti pred napadi iz zračnega prostora in predloge ali načrte TO za obrambo pred njimi. Tedanja TO ni nikoli načrtovala ustanovitve samostojnega, kaj šele celovitega sistema zračne obrambe. To je bila naloga tedanje zvezne vojske. In prav ta vojska je bila leta 1991 agresor. Pravzaprav bistveno drugačnega stanja sploh ni bilo mogoče pričakovati, je pa res, da se občutka, da bi bilo mogoče v pripravi narediti kaj več, ni mogoče znebiti.

Biti vizionar z današnjega zornega kota, z veliko znanja in izkušnjami ter ocenjevati, kaj bi moralo biti narejeno takrat, pred 35 leti, je več kot neumestno. Imel sem dva namestnika oziroma pomočnika, Jožeta Kondo za raketno-topniško področje in Jožefa Slano, ki je skrbel za nadzor zračnega prostora in sodelovanje s civilnimi organi, pristojnimi za letalstvo in vodenje zračnega prometa. Že takrat smo se zavedali, da je vojaško-civilno sodelovanje, posebej pri upravljanju nacionalnega zračnega prostora, obvezno, in ne le zaželeno. Odsotnost kakršnih koli načrtov zračne obrambe države, pomanjkanje ustreznega kadra, odsotnost podatkov o stanju v zračnem prostoru in možnosti poveljevanja v realnem času ter zelo omejene zaloge ustreznega orožja in streliva so bile največje težave. Delno so to še danes, vendar na drugačen način in v popolnoma drugačnem varnostnem okolju.

Od začetka agresije na Slovenijo se je število pripadnikov zračne obrambe povečevalo iz dneva v dan. Poleg vpoklicanih rezervistov se je TO pridružilo tudi veliko tistih, ki so iz enot JLA prestopili na slovensko stran. To je bil predvsem strokovno-tehnični kader, ki ga je v TO zelo primanjkovalo. Okoliščine so bile razlog za številne situacije in krivice, ko je dvom glede lojalnosti do nove države neupravičeno preprečeval njihovo polno vključitev. Podobno se je dogajalo pripadnikom TO po vojni. Izkušeni in strokovni pripadniki s področja zračne obrambe, ki so bili pred vojno in med njo v prvih bojnih vrstah ter so strokovno in zavzeto reševali še tako zahtevne naloge, so bili po vojni zaradi pomanjkanja akademske izobrazbe postavljeni na stranski tir, skoraj brez napredovanj vse do upokojitve. Nekateri izmed njih so sicer pridobili formalno izobrazbo in se z zaostankom borili za svojo strokovno kariero. Razmerje med prestopniki in preostalimi pripadniki je bilo znotraj rodu zračne obrambe višje kot drugje. To je povzročalo tudi določena trenja, ki jih lahko danes priznamo ali ne. Sedmega julija 1991 sta bila iz evidenc TO sestavljena in vpoklicana dva raketna diviziona, in sicer v Ljubljani in Mariboru. Odločitev o njuni sestavi je bila sprejeta čez noč, do jutra pa so bili pripadniki že fizično prisotni na zbornem mestu. Čakali smo le na opremo, tudi nove protiletalske rakete Igla ruske proizvodnje, ki pa jih nismo dobili. Po nekaj zapletih je ta oprema končno prišla, vendar bistveno pozneje. Sedmega julija 1991 so pripadniki zračne obrambe usposobili star namerilni radar 3Mk, ki je bil namenjen protitočni obrambi, in ga premestili iz Žikarc na Obolno nad Ivančno Gorico. Drugi radar, OAR 61M, pa so premestili z vojaškega odpada na Lisco. To, kar so naredili takratni prestopniki, je mejilo na tehnične čudeže. Stare, zapuščene in odpisane radarje so brez tehnične dokumentacije usposobili za operativno delovanje. Ti radarji so sicer imeli velike omejitve, tako tehnične kot taktične. Predvsem niso bili ne razviti ne namenjeni za klasično opazovanje zračnega prostora. Podobno je bilo glede prenosa podatkov in oblikovanja združene slike stanja v zračnem prostoru. Vse to smo počeli v želji, da bi vsaj minimalno nadzorovali dele zračnega prostora Republike Slovenije in zagotovili prenos teh podatkov do enot TO.

Že med vojno smo začeli načrtovati razvoj bodočega sistema zračne obrambe. Bili smo prepričani, da brez ustreznega raketnega sistema srednjega dosega in nadzora lastnega zračnega prostora ni mogoče vzpostaviti učinkovite zračne obrambe Slovenije. Ocenjevali smo raketni sistem HAWK, pozneje francoski Crotal, pa norveško-ameriški raketni sistem NASAMS in še nekatere druge.

Pomanjkanje centralne evidence o lokaciji in številu raket, izstrelitvenih naprav, topov in streliva je bilo v prvih dneh vojne resna težava. Pokrajinski štabi zaradi različnih vzrokov niso posredovali popolnih podatkov o protiletalskih raketah Strela 2M. Razlogi za to še danes niso popolnoma

znani, saj jih pozneje nismo formalno ugotavljali. Je pa res, da se je stanje spreminjalo iz dneva v dan, saj je bilo v skladiščih JLA, ki jih je med vojno zavzemala TO, tudi veliko orožja za zračno obrambo. Nekatera pokrajinska poveljstva so bila brez protiletalskih raket, kot na primer 2. pokrajinski štab za TO. Po zavzetju skladišč JLA se je stanje bistveno spremenilo. Z ukazi Republiškega štaba za TO smo rakete prerazporejali po pokrajinah.

Drago Brenčič, ki je konec junija 1991 zapustil jugoslovansko vojsko, je začel opravljati dolžnost načelnika letalstva v Republiškem štabu za TO. Bil sem priča njegovim telefonskim pogovorom, v katerih se je dogovarjal o prebegih pilotov na našo stran. Število pilotov se je povečevalo in na mojo zahtevo smo opravili pogovor z ministrom Janšo v vladnih prostorih na Gregorčičevi, kjer je bilo okoli 110 pilotov. Minister jim je povedal, da še nekaj časa ne bo pogov, da bi opravljali svoj osnovni poklic. Zato smo jih večino vključili v zračno obrambo, kjer so protiletalce usposabljali v taktikah letalstva, upravljanju in nadzoru zračnega prostora ter opravljali druge naloge.

Na Republiškem štabu za TO smo načrtno opravili pregled vsega razpoložljivega orožja, tudi tistega, ki smo ga v naslednjih dneh in tednih pridobili po zavzetju skladišč JLA. Število protiletalskih raket, ki jih v začetku spopada nismo imeli in bi jih še kako potrebovali, je naraslo na več kot 620. Med njimi je bilo 93 kritičnih, predvsem zaradi letnika proizvodnje med letoma 1975 in 1980. Vse rakete in lansirne mehanizme smo strokovno pregledali, pri čemer sta izjemno delo na tem področju opravila Drago Dobrovč in Branko Jurca. Kot je to običajno v praksi, smo deset odstotkov teh kritičnih raket pozneje preizkusili z izstrelitvijo na poligonu Poček. To je bila neverjetna izkušnja tudi za operaterje oziroma strelce, saj je prav bojno streljanje pomemben del strelskega usposabljanja, prezgodnje lansiranje pa je pogost pojav pri manj izkušenih strelcih. Pozneje smo leta 1999 na Natovem vojaškem vadišču za zračno obrambo in raketne izstrelitve (angl. NATO Missile Firing Installation – NAMFI)

Bojno streljanje s sistemom Roland na Natovem strelišču na Kreti

na Kreti izvedli hkratni izstrelitvi dveh raket na isti cilj. Skrivnost uspeha je bila popolna časovna koordinacija med strelci, ki je zagotavljala, da je vsaka raketa letela proti cilju po samostojni poti brez medsebojnega motenja, kaj šele sledenja. V opazovalni sobi, ki leži na hribu približno 50 metrov nad poligonom ter služi opazovanju in nadzoru izvajanja bojnih streljanj, sta Zoran Barjaktarevič in nemški poveljnik enote, ki nam je odstopila svoj termin, opazovala potek bojnega streljanja. Dve raketi, izstreljeni nekaj sto metrov narazen, sta skoraj popolnoma istočasno, ena z leve in druga z desne, zadeli cilj, vsaka pod svojim kotom. »V svoji 30-letni karieri nisem videl česa takega,« je dejal nemški podpolkovnik. Drago Dobrovč in Branko Jurca sta pri usposabljanju strelcev in inovativni taktiki spet imela pomembni vloge.

Prvega avgusta 1991 je bila raketna baterija na Brniku preimenovana v 3. raketni divizion, dan pozneje pa je bila sprejeta formacija 9. brigade

zračne obrambe z veljavnostjo od 1. oktobra 1991. To je bila prva samostojna brigada TO, ki je delovala neposredno pod poveljstvom Republiškega štaba za TO. Poveljnik enote je bil Anton Donko. Ta enota naj bi pozneje, ko bi bilo to mogoče, prevzela raketne sisteme in zagotovila oblikovanje dveh raketnih divizionov srednjega dosega. Do pridobitve teh bi bila opremljena z lahкими prenosnimi raketnimi sistemi Strela 2M in novimi raketami Igla, ki smo jih dobili septembra 1991. Če se malo pošalim, bi danes lahko rekel, da je bila prva podlaga za oblikovanje enote raketnega sistema IRIS-T, ki naj bi bil dobavljen letos in prihodnje leto, narejena že avgusta 1991.

Izkušnje iz osamosvojitvene vojne so bile najboljša mogoča podlaga za oblikovanje zahtev za prihodnji sistem zračne obrambe Republike Slovenije. Govorim o strateški in taktični ravni na kadrovskem, obveščevalnem, tehničnem in organizacijskem področju ter vseh operativnih podsistemih, ki iz tega izhajajo. Aktivnosti, začete po vojni, so imele velik in takojšen vpliv na razvoj sistema zračne obrambe.

Usposabljanje nabornikov za strelce z lahкими prenosnimi raketnimi sistemi se

Novoustanovljeni 9. bataljon zračne obrambe je maja 2024 prejel bojno zastavo.

je začelo 15. decembra 1991, bojno dežurstvo z vojaki pa 1. marca 1992. Pred tem so vse od konca vojne bojna dežurstva opravljali le rezervni in poklicni pripadniki zračne obrambe.

Januarja 1992 smo oblikovali operativni center z vsaj osnovnimi funkcijami za nadzor zračnega prostora, v katerem smo združevali vse takratne podatke o stanju v zračnem prostoru Republike Slovenije in pripravljali rešitve za prenos podatkov do uporabnikov v enotah zračne obrambe in drugih enotah TO.

Ob koncu leta 1991 smo izvedeli za nov ameriški trodimenzionalni radar AN/TPS 70, enega izmed dveh radarjev, ki so ju Združene države Amerike namenile za operacijo v Iraku, vendar ga niso uporabile. Januarja 1992 smo začeli pogajanja, sledil je podpis pogodbe, marca je bilo izvedeno prvo testiranje in končan sprejemni test v Združenih državah Amerike. Aprila je bil radar dostavljen v Slovenijo in 18. maja 1992 je začel operativno delovati na Ljubljanskem vrhu, kjer je bil več kot dve desetletji v uporabi z razpoložljivostjo daleč nad 95 odstotki. Medtem smo radarski položaj na Ljubljanskem vrhu uredili v zelo kratkem času. Od zamisli do popolnega operativnega delovanja je minilo manj kot pol leta. Samo Godec in člani njegove ekipe so pri tem opravili pomembno delo. Prvemu radarju je leta 1995 sledil še drugi istega tipa, z eno razliko: zaradi omejitve uvoza orožja iz Združenih držav Amerike smo porabili ogromno časa za pridobitev dovoljenj za nakup vgrajenih modulov za delovanje v pogojih elektronskega bojevanja, ki jih je prvi radar, kupljen leta 1992, vseboval že v kompletu.

Sledilo je desetletje razvoja, ki je temeljilo na visoki motiviranosti in zagnanosti vseh pripadnikov rodu. S sprejetjem Zakona o zagotavljanju

sredstev za realizacijo temeljnih razvojnih programov obrambnih sil Republike Slovenije v letih 1994–2003, ki je začel veljati 25. marca 1994, smo pridobili tudi finančne temelje za izvedbo projektov s področij zračne obrambe, nadzora zračnega prostora in letalstva, kar je omogočilo uresničitev zasnov sistema vojaškega letalstva in zračne obrambe. Gre za ključni zakon, s katerim je Slovenija financirala razvoj in posodobitev Slovenske vojske po osamosvojitvi.

Učenje tujih jezikov je bilo nujno. S tem smo začeli takoj po koncu vojne. Tisti, ki smo tuje jezike obvladali, smo pogosto prevzemali vloge prevajalcev. Večina strokovnih stikov s proizvajalci opreme in orožja je potekala v angleščini, prav tako sodelovanje v okviru različnih pobud ali programov na dvostranski ali večstranski ravni. Pripravili smo koncept zračne obrambe Republike Slovenije ter študijo vojaškega letalstva in zračne obrambe. Vzpostavili smo tesne odnose z Združenimi državami Amerike, Izraelom in Nemčijo, pozneje pa tudi z večino tedanjih članic Nata. Ni bilo naključje, da smo osem let pred polnopravnim članstvom že dejavno sodelovali v Natovem odboru za zračno obrambo in v Sloveniji gostili redno zasedanje tega odbora. Pomembno je tudi dejstvo, da smo se že januarja 1994 dogovorili za usposabljanje naših pripadnikov na šolah zračne obrambe v Fort Blissu v Teksasu, kamor smo še istega leta poslali prvega pripadnika zračne obrambe Milana Žurmana, to prakso pa smo nadaljevali tudi v naslednjih letih.

Veliko znanja in energije smo vložili v zasnove, ki so bile celovite in so vključevale rešitve sistema vojaškega letalstva in zračne obrambe ter bile povezane s civilnim letalstvom in nadzorom zračnega prometa, ne le rešitvami rodu zračne obrambe. Razvojne zasnove, ki smo jih pripravili sredi devetdesetih let, so še vedno med najbolj celovitimi dokumenti, ki sem jim bil priča v svoji vojaški karieri. Kot primer naj navedem, da smo predlagane različice delovanja, organizacije in velikosti zračne obrambe Republike Slovenije že sredi 90. let preizkusili s simulacijskim

računalniškim programom, ki smo ga razvili skupaj z izraelsko obrambno industrijo za potrebe preverjanja naših študij. V tem projektu je sodelovalo več kot 80 pripadnikov vojaškega letalstva in zračne obrambe, Mihael Nagelj in pilot Andrej Lipar pa sta imela pomembno vlogo pri končni oceni. Pozneje je ta model uporabljala švedska letalska akademija. Izvedli smo več kot 50 simulacij napada na Slovenijo in v vsaki so bili ne glede na močno okrepljeno zračno obrambo najprej onespособljeni radarski položaji radarjev dolgega dosega. Tudi to je bil eden izmed razlogov za nakup taktičnih dvodimenzionalnih radarjev kratkega dosega EL/M 2106, ki so bili pozneje predelani v tridimenzionalne naprave s povečanim dosegom do 60 kilometrov.

Skupaj z izraelsko industrijo smo razvili simulatorje za lahke prenosne raketne sisteme. V času, ko so bili izdelani, so bili med boljšimi na svetu. Tehnologija je omogočala simulacijo konkretnih lokacij kjer koli po Sloveniji, ki smo jih predhodno posneli in digitalizirali. Naši pripadniki so se lahko usposabljali v vojašnicah in simulirali obrambo kritične infrastrukture ali enote Slovenske vojske z lahкими prenosnimi raketnimi sistemi na različnih lokacijah. To nam je omogočilo, da smo postopke izstrelitve, vključno z resničnimi podatki o omejitvenih kotih zaradi položaja sonca v nekem trenutku na določeni lokaciji, kar najbolj izpopolnili. Redno smo opravljali kompleksna bojna streljanja doma in v tujini, na Madžarskem junija 1997 in na Kreti septembra 1999. Z rednim delom smo pozneje pripravili elaborat primernosti vseh morebitnih položajev za južni in jugovzhodni del države za uporabo lahkih prenosnih raketnih sistemov z vsemi podatki za svetli del dneva.

Eden izmed pomembnih projektov je bila tudi posodobitev letal Pilatus PC-9. Tako smo med drugim ustvarili platformo za usposabljanje kontrolorjev združenih ognjev in stroške zmanjšali za skoraj desetkrat. Naši kontrolorji so bili in so po kakovosti v svetovnem vrhu. Posodobitev helikopterjev Bell-412 je med drugim omogočala nočno letenje v formaciji z očali za nočno letenje tretje generacije. Vse to je vplivalo tako na zračno obrambo kot na letalstvo.

Razvoj, vzpostavitev in delovanje sistema za zagotavljanje zračne suverenosti (angl. Air Sovereignty Operations Center – ACOS) in njegovih več različic je zgodba, ki zahteva samostojno in podrobno razlago. Dejstvo je, da je to edina zmogljivost Slovenske vojske, ki jo v miru upravlja zavezništvo ob določenih nacionalnih pristojnostih. Sistem zagotavlja povezavo in je del Natove mreže nadzora in kontrole zavezniškega zračnega prostora. Vzpostavitev in delovanje takega operativnega centra predstavlja strokovni, tehnični in organizacijski vrh razvoja rodu. Eden izmed najpomembnejših dogodkov, ki je bil nedvomno rezultat strokovnega dela rodu zračne obrambe, je odločitev Severnoatlantskega sveta, s katero je ta decembra 2001, torej nekaj let pred polnopravnim članstvom Republike Slovenije v Natu, Republiki Sloveniji kot edini državi Partnerstva za mir dovolil vključitev v sistem zagotavljanja prepoznavne slike dogajanja v zračnem prostoru (angl. Recognized Air Picture – RAP), ki omogoča izmenjavo podatkov o stanju v zračnem prostoru zavezništva. To je bil precedens, ki ni bil dostopen nobeni drugi državi kandidki za članstvo v zavezništvu.

Kdor pozna delovanje operativnih centrov zračne obrambe, predvsem pa način njihovega delovanja znotraj zavezništva, lahko razume, zakaj glavnega kontrolorja (angl. Master Controller) ni mogoče usposobiti na dveh šestmesečnih tečajih, temveč usposabljanje poteka postopoma in zelo dolgo. Taki strokovnjaki se zaradi možnosti napredovanja na svoji karierni poti ne morejo in ne smejo seliti po formacijah znotraj, kaj šele zunaj sistema zračne obrambe, ker sicer ne morejo pridobiti in ohraniti

licenc. Birokratski pristop sicer omogoča napredovanja in posledično selitev strokovnega kadra zunaj enot zračne obrambe, ne omogoča pa ohranjanja kritične mase strokovnega znanja, ki je za delovanje in razvoj takega sistema nujno. To je večna težava številčno majhnih sistemov. Vojna sestava 1. operativnega poveljstva vojaškega letalstva in zračne obrambe je leta 2002 štela 4500 pripadnikov, vključno z letalstvom. V Slovenski vojski je bila razlika v kakovosti med profesionalno vojsko in rezervisti skoraj povsod prevelika. Brez intenzivnega usposabljanja bi se še poglobljala, v sistemu zračne obrambe pa še toliko bolj.

Naj omenim primer nakupa raketnega sistema Roland jeseni leta 2001. Kljub njegovi tehnološki in siceršnji starosti ter temu primerni taktični zmogljivosti je kar desetletje ohranjal operativno in tehnično podlago strokovnjakov in posledično visoko raven specifičnega znanja, ki bi se sicer porazgubilo po drugih enotah Slovenske vojske.

Dolgoletna praksa Republike Slovenije in vsakokratnih vlad na obrambnem področju je bila povezana z zavezami glede razvoja vojaških zmogljivosti. Praviloma so bili datumi začetka in izvedbe spremenjeni in prestavljeni v časovna obdobja po njihovem mandatu. Razlogi so bili različni. Njihovi nasledniki so uporabljali isto metodo. Z veliko težavo smo na vsakokratnih sestankih Natovih načrtovalcev pojasnjevali, kako s spremenjeno dinamiko in višino obrambnih izdatkov mislimo resno. Kot da bi bilo zavezništvo nekaj nad nami, pa ni. Mi smo Nato, in ko smo ga zavajali, smo zavajali predvsem sebe. Nerazumno je, da se je to dogajalo neposredno po vstopu v zavezništvo. Če se je kateremu rodu formalni vstop v Nato izkazal za skoraj pogubnega, je bilo to prav za rod zračne obrambe. Bili so časi, in to ne tako daleč nazaj, ko se je vsa stroka rodu zračne obrambe skrčila na dve rodovski enoti. Pa naj razume, kdor lahko. Z današnjega zornega kota lahko z mirnostjo zatrdim, da najvišje vojaško vodstvo nikdar ni imelo pretiranega razumevanja za ta rod. Očitno nas je morala vojna v Ukrajini nekoliko strezniti. Pa tudi način delovanja znotraj

Bojno streljanje z lahкими raketnimi sistemi zračne obrambe Iгла na vaji Ščit na hrvaškem rtu Kamenjak

zavezništva, predvsem glede temeljnih načel kolektivne obrambe, ki so danes na resni preizkušnji. Ni več mogoče dopuščati ravnanja držav članic, ki pričakujejo, da jim zaščita in varnost pripadata le na podlagi njihovega članstva. Pravična delitev bremen ni le prazna fraza. Članstvo Slovenije v Natu nima resne alternative. Vedno moramo biti sposobni najprej braniti sami sebe. Zato z velikim zadovoljstvom spremljam dejavnosti, povezane z nakupom raketnega sistema IRIS-T. Upam, da bo tokrat skoraj milijardna naložba vzpostavila razmere in stopnjo varnosti, ki si jo ta država zasluži.

Uporaba brezpilotnih zrakoplovov je popolnoma spremenila način izvajanja operacij, posebej pri zračni obrambi. Kdor bo z raketami, ki stanejo blizu pol milijona evrov za kos ali celo več, sestreljeval brezpilotne zrakoplove, ki letijo v jatah po več sto naenkrat in stanejo nekaj tisočakov za kos, bo kmalu ostal brez raket. In takrat tudi denar ne bo več pomagal. Ne smemo pozabiti na zračnoobrambno artilerijo in zmogljivo strelivo. Ta rešitev je med cenejšimi, hkrati pa je zelo učinkovita. In tu lahko pomagata tudi domača obrambna industrija in naše znanje. Sicer pa so se za boj proti brezpilotnim letalnim sistemom zelo izkazali prav brezpilotni zrakoplovi. Ena izmed trenutnih velesil na tem področju je prav Ukrajina, kjer je uporaba brezpilotnih zrakoplovov postala del vsakdanjega delovanja. Inovacij v taktiki delovanja pri tem sploh nisem upošteval. Vse to so novi izzivi za Slovensko vojsko, predvsem pa za rod zračne obrambe.

KREPITEV ZMOGLJIVOSTI ZRAČNE OBRAMBE

BESEDILO brigadir Milan Žurman

FOTO Diehl Defence GmbH & Co

Od sredine devetdesetih let do začetka 21. stoletja je v evroatlantskem prostoru prevladovalo optimistično obdobje miru, končale pa so se napetosti, ki smo jih bili vajeni med hladno vojno. Na podlagi strateških ocen geostrateškega položaja na območju Evrope so države začele zmanjševati svoje oborožene sile, pri čemer Republika Slovenija, kljub vključitvi v Evropsko unijo in Nato, ni bila izjema. Čeprav ruska aneksija polotoka Krim leta 2014 očitno ni bila dovolj močan opozorilni znak, da je obdobje relativno mirnega stanja končano, so se države članice zavezništva prebudile šele ob ruski agresiji na Ukrajino februarja 2022. Takrat so spoznale, da so na nove varnostne grožnje neustrezno pripravljene.

Po desetletjih osredotočenosti na ekspedicijsko in asimetrično delovanje so se namreč znova pojavile konvencionalne grožnje. Zato se je začela intenzivna ponovna krepitev oboroženih sil, med najpomembnejšimi pa so bile prav zmogljivosti kopenske zračne obrambe različnih dosegov.

Tudi v Slovenski vojski se je že marca 2022 na podlagi ocene mogočih groženj in strateškega posveta o zračni obrambi oblikovalo mnenje o ponovni vzpostavitvi ter opremljanju rodu zračne obrambe. Sledila je posodobitev taktične študije iz leta 2019, ki je predstavljala podlago za pripravo investicijske dokumentacije za nakup sistemov zračne obrambe. Proces

Slovenija bo dobila sodoben sistem zračne obrambe srednjega dosega IRIS-T.

je spremljala tudi jasna in trdna politična podpora, ki traja še danes. Razvoj tako poteka skladno z zastavljenimi načrti, zanj pa so zagotovljena potrebna finančna sredstva. S sistematičnim spremljanjem groženj, predvsem na ukrajinskem bojišču, ter s spremljanjem razvoja sistemov kopenske zračne obrambe in raziskav trga so bili pripravljani vsi ključni dokumenti za nakup novih sredstev, vključno s senzorji, efektorji ter sistemi poveljevanja in kontrole. Za učinkovit sistem zračne obrambe so najpomembnejši pravočasno zaznavanje, identifikacija in zgodnje opozarjanje na potencialne cilje v zračnem prostoru na vseh višinah ter robusten in redundanten sistem poveljevanja in kontrole. Največji učinek pri nevtralizaciji groženj se dosega s kombinacijo oborožitvenih sistemov različnih dosegov in tehnologij, njihovo številčnostjo ter sposobnostjo manevriranja in prikrivanja. Tak sistem omogoča učinkovito delovanje proti različnim grožnjam – od sistemov brezpilotnih zrakoplovov različnih tipov, namenov in dosegov do podzvočnih in nadzvočnih manevrskih in balističnih raket, pa tudi proti »klasičnim« grožnjam, kot so letala in helikopterji.

Konec leta 2022 je Slovenija pristopila k nemški pobudi za zaščito evropskega neba (angl. European Sky Shield Initiative – ESSI), v okviru katere je bila sprejeta odločitev za nakup treh baterij zračne obrambe srednjega dosega IRIS-T-SLM, ki bodo predstavljale hrbtenico celotnega sistema. Ministrstvo za obrambo je hkrati začelo razvijati mobilni topniški sistem zračne obrambe zelo kratkega dosega, namenjen obrambi pred sistemi brezpilotnih zrakoplovov. Potekajo tudi aktivnosti za zamenjavo lahkih prenosnih raketnih sistemov in nakup senzorjev različnih tipov in dosegov, raketnih sistemov kratkega dosega, kinetičnih in nekinetičnih sistemov za zaščito pred sistemi brezpilotnih zrakoplovov ter ustreznega sistema poveljevanja in kontrole. S ponovno ustanovitvijo in intenzivnim popolnjenjem, izobraževanjem in usposabljanjem pripadnikov 9. bataljona zračne obrambe, ki deluje v sestavi 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe, so bili vzpostavljeni organizacijski in kadrovske pogoji za sprejem nove oborožitve in opreme. Pomembno vlogo pri tem ima tudi 16. center za nadzor in kontrolo zračnega prostora, ki z nenehnim posodabljanjem opreme in izpopolnjevanjem znanja aktivno sodeluje v Natovem sistemu integrirane zračne in protiraketne obrambe (angl. Nato Integrated Air and Missile Defence – NATINAMDS), v katerega bodo vključeni tudi vsi novi sistemi. Skladno z odločitvijo o mirnodobni teritorialni razmestitvi enot zračne obrambe in načrti vzpostavitve zmogljivosti potekajo tudi intenzivne priprave za gradnjo nove in ustrezne infrastrukture, ki bo prilagojena zahtevam sodobnih in tehnološko naprednih sistemov zračne obrambe. Z izvedbo vseh navedenih aktivnosti bosta Slovenska vojska in Slovenija pridobili učinkovit ter večplasten sistem zračne obrambe, ki bo kot del zavezništva zagotavljal najvišjo mogočo stopnjo zaščite pred grožnjami iz zračnega prostora. Ta zaščita bo obsegala tako enote Slovenske vojske kot tudi kritično infrastrukturo ter pomembna politična in gospodarska središča.

30 LET HITRE PATRULJNE LADJE ANKARAN

BESEDILO Borut Podgoršek
FOTO Bruno Toič

O b 30. obletnici krsta hitre patroljne ladje Ankaran, ki je 1. avgusta 1996 potekal na pomolu v Izoli, so pripadnice in pripadniki 430. mornariškega diviziona Slovenske vojske na novem vojaškem privezu v Ankaranu v petek, 31. julija, pripravili krajšo vojaško slovesnost, s katero so se spomnili vseh pripadnikov, ki so v zadnjih treh desetletjih služili na njenem krovu.

Zbrane na slovesnosti je v uvodu nagovoril poveljnik 430. mornariškega diviziona kapitan bojne ladje Andrej Pečar. Poklonil se je vsem generacijam mornarjev, podčastnikov, častnikov in poveljnikov, ki so v treh desetletjih služili na tej ladji. Poudaril je, da trideset let delovanja ladje pomeni tri desetletja plovb, usposabljanj, dežurstev, vaj in nalog ter menjavanj generacij mornarjev – najprej nabornikov na službo, nato vojaškega roka, pozneje pripadnikov stalne sestave. Ob tem je izpostavil, da vojaško ladjo ustvarjajo ljudje, ki jo poznajo v vsakem vremenu, ji zaupajo ter se zavedajo, da na morju ni prostora za površnost in da je uspeh naloge odvisen od usklajenega delovanja celotne posadke.

OD PRVEGA POSTROJA MORNARIŠKE ENOTE DO NOVEGA PLOVILA

Pri nakupu hitre patroljne ladje Ankaran je v okviru temeljnih razvojnih programov 1994–2003 sodeloval tudi danes upokojeni kontraadmiral Renato Petrič. Spomnil je, da je vlada leta 1993 sprejela sklep o oblikovanju mornariške enote za varovanje morske meje in zagotavljanje suverenosti Slovenije v slovenskem morju. »Oblikovali smo ekipo in pripravili načrt, katerega rezultat je bil prvi

Poveljnik divizionar je izročil priznanje poveljniku ladje Nejcu Andlovcu.

Ladjo Ankaran so v Koper iz Izraela prepeljali na krovu trgovske ladje.

postroj enote januarja 1993 v marini v Portorožu in ustanovitev Združene-ga odreda obalne obrambe Slovenske vojske. Kot prvo plovilo smo dobili jadnico Sinji galeb, nato pa smo začeli enoto postopoma popolnjevati in opremljati. Najprej smo zagotovili potapljače, pozneje še plovila. Za nakup patroljne ladje smo objavili javni razpis, na katerega se je prijavilo osem ponudnikov,« je pojasnil Petrič. Projekt nakupa je vodil kapitan bojne ladje Ljubomir Krajnc. Po analizi prejetih ponudb so izbrali izraelskega ponudnika in leta 1995 z njim podpisali pogodbo. Zaradi embarga ladja ob dobavi ni bila opremljena z vojaško tehniko in oborožitvijo. Poleg nakupa so morali zagotoviti še usposobljeno posadko, vzdrževanje, privez in usposabljanja. Petrič je poudaril, da so jim bili pri tem v veliko pomoč Fakulteta za pomorstvo in promet ter drugi strokovnjaki, saj sami niso imeli dovolj znanja. Vojaške sisteme in oborožitev so na ladjo namestili pozneje v Sloveniji. Petrič je ob koncu izpostavil, da je bil nakup zelo zahteven projekt, na katerega je kot vodja še danes ponosen.

IZKUŠNJE, ZNANJE IN STANDARDI

Posadka ladje Ankaran je bila in ostaja pomemben temelj razvoja slovenskega vojaškega pomorstva. Izkušnje, znanje in standardi, pridobljeni na tej ladji, so prispevali k razvoju zmogljivosti, ki jih danes predstavlja 430. mornariški divizion. Ladja Ankaran je skozi leta sodelovala na številnih usposabljanjih in vajah doma ter v tujini. Od leta 1999 je vključena v številne mednarodne naloge, s katerimi je Slovenija utrdila svoj položaj verodostojne partnerice. »Brez hitre patroljne ladje Ankaran slovensko vojaško pomorstvo ne bi doseglo današnje ravni razvoja,« je poudaril poveljnik divizionar kapitan bojne ladje Andrej Pečar. Po njegovih besedah je bila ladja hkrati šola, preizkus in dokaz, da lahko tudi majhna država razvije profesionalno, učinkovito in prepoznavno vojaško pomorsko zmogljivost.

Dodal je, da ladja Ankaran in njene posadke dokazujejo, kako nastaja pomorska tradicija, naloga prihodnjih generacij pa je, da jo ohranijo in nadgradijo. Da bi dosegli zadane cilje, v enoti potrebujejo znanje, izkušnje, sodobno opremo in predvsem ljudi, ki razumejo, da vojaško pomorstvo ni samo plovba, temveč tudi stroka, tradicija, odgovornost in pripadnost.

VEČ KOT 40.000 NAVTIČNIH MILJ, VELIKO ČLANOV POSADKE IN KAR 14 POVELJNIKOV

V 30 letih je ladja preplula več kot 40.000 navtičnih milj. Na njenem krovu se je v tem času zamenjalo veliko članov posadke in kar 14 poveljnikov. Prvi poveljnik ladje Ankaran je bil takratni poročnik fregate Andrej Androjna. Povedal je, da se je vse življenje šolal za prevzem poveljstva nad ladjo in da mu je prihod ladje Ankaran omogočil uresničitev teh prizadevanj. Prezem poveljevanja nad prvim vojaškim plovilom samostojne Slovenije šteje za enega največjih dosežkov svoje kariere. Pojasnil je, da je bila posadka izbrana na podlagi predhodnih izkušenj in znanja, zato so bili njeni člani usposobljeni za opravljanje različnih nalog. Sam je končal mornariško vojaško akademijo v Splitu, specializiral se je za protipodmorniško-torpedno delovanje in bil tudi podmorničar. Dvanajstčlanska posadka se je na prevzem ladje intenzivno pripravljala. Najprej so opravili polletne teoretične priprave na Moretinah, nato pa še večtedensko usposabljanje v Izraelu. Tam so sodelovali pri zaključnih fazah gradnje novega plovila, njegovem preizkušanju ter izvedbi vseh testiranj, ki so bila predvidena ob primopredaji. Kot je dejal Androjna, so se tako prepričali, da kupujejo dobro plovilo. Posebej se spominja prve testne vožnje, ki je bila zelo adrenalinska. »Ladjo smo testirali v Rdečem morju pri Eilat. V zelo vetrovnem vremenu in pri temperaturah okoli 50 stopinj Celzija je ladja dosegla hitrost 42 vozlov. Doživetje takšne hitrosti na plovilu z zelo majhnim radijem obrata je nekaj neponovljivega,« je razložil. V lepem spominu mu je ostal tudi 1. avgust 1996, ko so v Izoli izvedli krst ladje. Takrat se je zbrala množica ljudi, vzdušje pa je bilo zelo svečano. Androjna danes kot profesor na Fakulteti za pomorstvo in promet v Portorožu svoje bogato znanje in izkušnje prenaša na mlade generacije slovenskih pomorščakov.

IZ ANKARANA NA TRIGLAV

Ladji Ankaran danes poveljuje poročnik fregate Nejc Andlovec, ki se je ob njeni obletnici odpravil na pohod iz Ankaran na Triglav. V štirih dneh je prehodil 140 kilometrov in premagal več kot 6400 višinskih metrov vzpona ter tako izrazil spoštovanje do ladje in njenega poslanstva. Andlovec je poudaril, da pohod ni bil namenjen dokazovanju, temveč simbolični povezavi med slovenskim morjem in Triglavom, najvišjim slovenskim vrhom. Po njegovih besedah je Triglav ponos vseh Slovencev, ladja Ankaran pa že tri desetletja simbol predanega služenja domovini in ponosa Slovenske vojske. »Tako pohod kot življenje na morju nas uči, da nobena pot ni lahka

Na krovu ladje se je zamenjalo veliko poveljnikov.

ter da jo zaznamujejo vzponi in padci, mirni in razburkani dnevi. Toda z jasnim ciljem, medsebojnim zaupanjem in dobro posadko je mogoče premagati tudi največje izzive,« je prepričan poveljnik ladje. Hitra patroljna ladja Ankaran tako ostaja simbol začetkov slovenskega vojaškega pomorstva in njegovega razvoja, mednarodnega sodelovanja in profesionalnosti.

LADJA ANKARAN JE OKRETNOST PLOVIL S SODOBNO OPREMO ZA DELOVANJE NA MORJU

Hitra patroljna ladja Ankaran spada v razred Super Dvora Mk. II in je zasnovana za nadzor morske meje, prestrežanje plovil ter opravljanje varnostnih in reševalnih nalog. Izdelali so jo v oddelku Ramta Division podjetja Israel Aerospace Industries v Izraelu, ki je specializiran za gradnjo vojaških patroljnih plovil. Splavili so jo 9. junija 1996 v Eilat. Ladja meri 25 metrov v dolžino, 5,67 metra v širino in približno osem metrov v višino. Poganjata jo dva dizelska motorja MTU 396, vsak z močjo 1120 kW (1500 KM), ki omogočata največjo hitrost do 45 vozlov. Z izpodrivom med 47 in 52 tonami ostaja tudi danes zelo okretno plovilo. Obo-rožena je z dvema mitraljezoma kalibra 12,7 mm in dvema mitraljezoma kalibra 7,62 mm, opremljena pa je s sodobnimi navigacijskimi, komunikacijskimi in opazovalnimi sistemi za delovanje podnevi in ponoči. Za njeno upravljanje skrbi 12-članska posadka, ki je razdeljena na motorno-tehnični in artilerijsko-navigacijski oddelek.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 396
AVGUST 2026

7130.

Na podlagi tretjega in petega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 5. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ

O PODELITVI ČINA VODNIK

Miha BAN, 1996
Matic BENČEVIČ, 1987
Rok BERNOT, 1996
Marko BIZJAK, 1995
Uroš CESAR, 1997
Kristijan ČELIGOJ, 1994
Gregor FIŠTRAVEC, 1991
Jan FRIGELJ, 2003
Matjaž GALUN, 1999
Gašper HLADIN, 2004
Domen JEROT, 1987
Tina JESENOVEC, 1996
Bor KOMAN, 2000
Jan KOZIN, 1996
Domen KRIŽAN, 1992
Ana MILJKOVIČ, 1993
Kristjan NOVAK, 2000
Blaž OBREHT, 2004
Tilen ONIČ, 2000
Rok OZIMIČ, 1997
Anže PETRETIČ, 2000
Jurij RALJEVIČ ŠIJANEC, 1986
David RUDOLF, 1990
Uroš SIMONČIČ, 1993
Danijel ŠEGINA, 1986
Karin ŠIMENKO, 1999
Robert VIRIJANT, 2003
Simon VOGLAR, 1990
Matej ZUPANC, 1988
Rok ŽIBERT, 1990
Matevž ŽUŽEK, 1996

Številka: 811-1/2026-21
Datum: 4. 6. 2026

Mag. Borut SAJOVIC MINISTER

7131.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Albin CENTA, 1968
Dinko MAGLIČ, 1968
Mirko MEGLIČ, 1968
Dragan SPASOJEVIČ, 1965
Robert ŠTEFANČIČ, 1968
Zoran VOJČIČ, 1963
Marko ZUPANC, 1969

Številka: 094-9/2026-35
Datum: 11. 6. 2026

Mag. Valentin HAJDINJAK MINISTER

7132.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE III. STOPNJE

prejme:
podpolkovnik STÉPHANE
LOECHLEITER, 1968, Francija

II. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IV. STOPNJE

prejme:
podpolkovnik JEHAN HARTMANN,

1987, Francija

Številka: 094-9/2026-36
Datum: 11. 6. 2026

Mag. Valentin HAJDINJAK MINISTER

7133.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE II. STOPNJE

prejme:
generalmajor BORIS ZDILAR, 1963,
Hrvaška

Številka: 094-9/2026-37
Datum: 19. 6. 2026

Mag. Valentin HAJDINJAK MINISTER

7134.

Na podlagi tretjega in petega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 6. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) izdajam

ODREDBO

O PODELITVI ČINA POROČNIK

Brina AUDIČ, 1998
Matej BEZJAK, 1983
Matevž BIZJAK, 1989
Miha BOŽNAR, 2001
Luka BULOVEC, 1977
Špela CIMERMANČIČ, 1997
Neža CURK, 1998
Lea DREJTA, 2000
Anđela FEMIČ, 2002
René GORIŠEK, 1999
Andraž GRAT, 2003
Samo KLEPEC, 2001
Blaž KNAVS, 2002
Danijel KOCUVAN, 1984

Tadej KOLANDER, 2000
Gašper KOLAR, 2001
Jaka KOVAČIČ, 2000
Žiga KRAJNC, 1994
Žan Luka KRALJ, 2002
Urška KUZMAN, 1997
Nik NIKOLOV - VEBER, 2000
Vili OLOVEC, 1984
Nik PERUCI, 1998
Jernej PRISLAN, 1989
Damir RECEK, 1979
Staš RESNIK, 2002
Jana Gabrijela RIJAVEC, 1989
Blaž RITUPER, 1999
Manja SEMENIČ, 2001
Timi SPASOJEVIČ, 1994
Jan ŠTEFE, 2002
Ajda ULE, 2002
Ana UMER, 1990
Andrej VINDIŠ, 1981
Matic VISOČNIK, 1998
Sonja VOLF, 1982
Miha ŽIBERT, 2001

Številka: 811-1/2026-22
Datum: 22. 6. 2026

**Mag. Valentin HAJDINJAK
MINISTER**

7135.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM**
prejmejo:
Ana GODEC, 1962
Andrej SELAN, 1963
Neža ŠKUFGA, 1965
Andrej VASTL, 1982

Številka: 094-9/2026-38
Datum: 6. 7. 2026

**Mag. Valentin HAJDINJAK
MINISTER**

7136.

Na podlagi 54. člena Zakona o obram-

bi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM**
prejmejo:
Linda BEADER, 1990
Dragan CVETKOVIČ, 1970
Dražen KOŠTRUN, 1965
Olgica KRALJ, 1965
Janez ŽABKAR, 1967

Številka: 094-9/2026-40
Datum: 14. 7. 2026

**Mag. Valentin HAJDINJAK
MINISTER**

7137.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 12725 – ZSSloV-C), petega odstavka 2. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MSSVT
prejmeta:
Milan KRANJEC, 1964
Leon HOLC, 1969

Številka: 094-1/2026-25
Datum: 8. 4. 2026

**Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV**

7138.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15,

139/20 in 112/25 – ZSSloV-C), prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

**I. BRONASTO PLAKETO
SLOVENSKE VOJSKE**
prejmejo:
Tadeja FAJFAR, 1981
Boštjan TOMC, 1972
Simeon SETNIKAR, 1970
Igor REŽEK, 1970
Matjaž NARDIN, 1971

**II. ZLATO MEDALJO VOJAKU
SV ZA DOSEŽENE USPEHE**
prejmeta:
Gregor HARNIK, 1979
Ivan UNGER, 1968

**III. SREBRNO MEDALJO VOJAKU
SV ZA DOSEŽENE USPEHE**
prejmejo:
Dušan JAMNIK, 1981
Aleš NOSE, 1969
Vanja VEBER, 1979
Amel DJEDOVIČ, 1980
Erik ELEZOVIČ, 1977
Marko FLORJANČIČ, 1989
Jožef FAIČ, 1969
Mitja NUČIČ, 1987
Tomaž ŠIJANEC, 1983

**IV. BRONASTO MEDALJO VOJAKU
SV ZA DOSEŽENE USPEHE**
prejmejo:
Luka PFEIFER, 1989
Aleš KRANJC, 2001
Franc Mihael GOTLIN, 2000
Denis JAUŠOVEC, 1996
Mihael ŠTROMAJER, 1978

**V. MEDALJO VOJAKU SV
ZA DOSEŽENE USPEHE**
prejmejo:
Marko TÖRNAR, 1998
Konrad ŠALEHAR, 1985
Črtomir DEMŠAR, 1997
Uroš FILIPOVIČ, 1993
Milan BRAJNIK, 1982
Denis KRČMAR, 1979
Jurij ŠERBEC, 1976

Martin TESLA, 1997
Mark PRAZNIK, 1996
Uroš VODOVNIK, 1979
Marica JERMAN, 1983
David BIZJAK, 1969

VI. ZLATO MEDALJO NAČELNIKA
prejmejo:
Slavko VOVK, 1965
Charles BENEDEJČIČ, 1969
Dušan HORVAT, 1971
Andrej ČEH, 1971
Dragica DOVČ, 1967
Mateja KOKOL, 1976

**VII. SREBRNO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV**
prejmejo:
Ines MARINŠEK, 1979
Gregor SUŠANJ, 1978
Dejan MAJER, 1973
Iztok RACMAN, 1976
Saša DADIČ, 1973
Nataša BELOVIČ FROL, 1964
Robert ŠAJN, 1972
Danijel VORIH, 1982
Matjaž STRMČNIK, 1982
Avguštin BURG, 1972
Anton SEVŠEK, 1982
Robert DREVENŠEK, 1975
Gregor GUBENŠEK, 1977
Martina PODVRŠNIK, 1967
Nataša VRANEŠIČ, 1971
Edvard BIZJAK, 1973

**VIII. BRONASTO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV**
prejmejo:
Gregor ROJKO, 1977
Peter SITER, 1967
Elizabeta TOME, 1967
Darja BRAGEA, 1976
Franko JESENŠEK, 1969
Jure KREJAČ, 1974
Darko VAREK, 1978
Matjaž LAPAJNE, 1972
Marko JAVORŠEK, 1973
Boštjan GOLOB, 1970
Mateja BAZNIK, 1970
Uroš RIBIČ REMS, 1992
Radovan CERKVENIK, 1975
Stane PEPELNAK, 1973
Andrej HADNER, 1966
Aleš BIŠKUP, 1974
Alojz NOVAK, 1971
Aleks BASAR, 1969
Aleksander ZUPANIČ, 1974
Nadja ŠIBILA, 1982
Janez ZORC, 1973

Roman MUHA, 1973
Natalija JAGODIČ, 1982
Matic Nejc KREČA, 1984
Stanislav KOMOČAR, 1967
Matija ŠNEBERGER, 1995
Aleš ŽIBRET, 1984
Primož LOGAR, 1971
Borut LONČARIČ, 1972
Karin LOWNDES, 1969
Marko STANAR, 1983
Dominik BRECL, 1974
Marko BOHAK, 1983
Jernej MIHELIČ, 1984
Goran CAR, 1977
Robert SEDMINEK, 1968
Samo ŠEPIČ, 1980
Andrej VINDIŠ, 1979
Albin BALKOVEC, 1968
Siniša KAJIŠ, 1987
Barbara CERINŠEK, 1983

IX. MEDALJO NAČELNIKA GŠSV
prejmejo:
Tadej COLAVINI, 1988
Luka DRAGIN, 1989
Andraž HOČEVAR, 1991
Klementina BRECELJ, 1977
Gorazd PUSOVNIK, 1992
Anita BALAS, 1974
Daniel SEČKAR, 1982
Vesna URBANIJA, 1976
Karel RUŽIČ, 1979
Boris VENE, 1978
Dejan HUTAR, 1986
Andrej BENČINA, 1995
Božica VIDOVIČ, 1966
Gregor ŽELEZNIK, 1972
Gregor PERKO, 1989
Anže ZAPUŠEK, 1998
Darko PEČE, 1962
Boštjan MULEJ, 1971
Boštjan TEMENT, 1979
Luka CIMERMAN, 1988
Avgust BERKE, 1977
Samo BRIC, 1977
Edis HRUSTANOVIČ, 1978
Jože VOVKO, 1990
Barbara DOBNIKAR, 1987
Robert KRAMBERGER, 1978
Matej MARKOVIČ, 1976
Petra DRAME, 1989
Matjaž SKOPEC, 1990
Arti JALŠEVAC, 1994
Andrej STREHAR, 1996
Simon BENČINA, 1968
Marko BUTARA, 1977
Matej BAGARI, 1983
Bernarda ČEPLAK POZNIČ, 1978

Andrej ČESEN, 1990
Roman GORENJAK, 1974
Manca TETIČKOVIČ, 1982
Matej MAČEK, 1980
Matej KEBRIČ, 1978
Matej ŠUMAČ, 1988
Lovro JERBIČ, 1989
Andrej VIDMAR, 1982
Nejc ANDLOVEC, 1990
Matej CULJKAR, 1994
Sebastian MAJERLE, 1983

Številka: 094-4/2026-203
Datum: 15. 5. 2026

**Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV**

7139.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

**SPOMINSKI SREBRNIK
SLOVENSKE VOJSKE – MAJOR**
prejmejo:
Janez PIRIH, 1976
Jerneja SIMONČIČ, 1981
Marinka KOVAČIČ, 1975
Mateja ANDREJKA FIDERŠEK, 1988
Franc KOKOL, 1968
Samo LIKAR, 1982
Anita SOVIČ, 1980
Matej POLJAK, 1984
Damjan BEVK, 1973
Blaž PLANINC, 1984
Peter PAŠKULIN, 1982
Blaž PRIMC, 1984
Sebastijan KRIŽAJ, 1976
Luka BJELADINOVIČ, 1983
Mateja REŽONJA, 1986
Matej REBERNIK, 1986
Sašo RADIČ, 1982
Darijan CIRNSKI, 1983
Tatjana BOŽNAR, 1979

Številka: 094-4/2026-206
Datum: 25. 5. 2026

Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

7140.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

SPOMINSKI SREBRNIK
SLOVENSKE VOJSKE –
PRAPORŠČAK

prejmejo:
Martin VOGA, 1977
Žiga VIRANT, 1981
Urban KRALJ, 1974
Aljoša KODRIČ, 1979
Kristjan KOVAČIČ, 1974
Matej MAVROVIČ, 1979
Igor TEHOVNIK, 1980
Tomaž ŠUSTER, 1982
Damjan SUŠEC, 1978
Leon LAMPRET, 1980
Mario DESNICA, 1980
Dominik BRECL, 1974
Robert DREVENŠEK, 1975
Darko VRBNJAK, 1971
Daniel ĐUKIĆ, 1975
Igor PRELOG, 1967
Samo ŠEPIČ, 1980

Številka: 094-4/2026-207
Datum: 25. 5. 2026

Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

7141.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

BRONASTO PLAKETO
SLOVENSKE VOJSKE

prejme:
Tamara VOGRIN, 1975

Številka: 094-1/2026-41
Datum: 26. 5. 2026

Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

7142.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ
O POTRĐITVI RAZREDA
NIŽJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

I. potrditev V. razreda:
Simona PEČNIK,1986

II. potrditev I. razreda:
Milan KRALJIĆ, 1974
Alison VUKAN, 1977

Številka: 811-4/2026-60
Datum: 3. 6. 2026

Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

7143.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

BAJONET SLOVENSKE VOJSKE –
VODNIK
prejmejo:
Anže PETRETIČ, 2000
Danijel ŠEGINA, 1986
Blaž OBREHT, 2004

Uroš CESAR, 1997
Gašper HLADIN, 2004
Miha BAN, 1996
Rok OZIMIČ, 1997
Kristijan ČELIGOJ, 1994
Matjaž GALUN, 1999
Matic BENČEVIČ, 1987
Matej ZUPANC, 1988
Kristjan NOVAK, 2000
Simon VOGLAR, 1990
Marko BIZJAK, 1995
Jan KOZIN, 1996
David RUDOLF, 1990
Bor KOMAN, 2000
Karin ŠIMENKO, 1999
Robert VIRIJANT, 2003
Jan FRIGELJ, 2003
Peter ČAVNIČAR, 1979
Tilen ONIČ, 2000
Jurij RALJEVIČ ŠIJANEC, 1986
Domen JEROT, 1987
Gregor FIŠTRAVEC
Domen KRIŽAN, 1992
Matevž ŽUŽEK, 1996
Rok BERNOT, 1996
Ana MILJKOVIČ, 1993
Uroš SIMONČIČ, 1993
Tina JESENOVEC, 1996
Rok ŽIBERT, 1990

Številka: 094-1/2026-42
Datum: 4. 6. 2026

Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

7144.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA EZD GŠSV

v čin naddesetnika:
Miha LOGAR, 1982

Številka: 811-4/2026-67
Datum: 18. 6. 2026

Brigadir
dr. Anže RODE

NAMESTNIK NAČELNIKA
GENERALŠTABA SV

7145.

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

UKAZ
O POTRĐITVI RAZREDA
NIŽJIM VOJAŠKIM USLUŽBENCEM

I. potrditev VIII. razreda:
Martin DEŽMAN, 1979
Marcel RAK, 1993

II. potrditev V. razreda:
Domen CESTNIK, 2002
Matic VOGLAR, 1988

III. potrditev I. razreda:
Jožica FAGANEL, 1971
Dominik ŽITEK, 1975

Številka: 811-4/2026-68
Datum: 18. 6. 2026

Generalmajor
Boštjan MOČNIK
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

7146.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15, 139/20 in 112/25 – ZSSloV-C) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
NAČELNIKA GENERALŠTABA SV

BAJONET SLOVENSKE VOJSKE –
POROČNIK
prejmejo:
Danijel KOCUVAN, 1984
Špela CIMERMANČIČ, 1997
Žan Luka KRALJ, 2002
Neža CURK, 1998
Sonja VOLF, 1982
Gašper KOLAR, 2001

Brina AUDIČ, 1998
Matic VISOČNIK, 1998
Manja SEMENIČ, 2001
Timi SPASOJEVIČ, 1994
Vili OLOVEC, 1984
Miha ŽIBERT, 2001
Ana UMER, 1990
Jaka KOVAČIČ, 2000
Andrej VINDIŠ, 1981
Tadej KOLANDER, 2000
Damir RECEK, 1979
Lea DREJTA, 2000
Nik PERUCI, 1998
Žiga KRAJNC, 1994
Jan ŠTEFE, 2002
Blaž RITUPER, 1999
Anđela FEMIČ, 2002
Matevž BIZJAK, 1989
Andraž GRAT, 2003
Matej BEZJAK, 1983
Jernej PRISLAN, 1989
Staš RESNIK, 2002
Nik NIKOLOV - VEBER, 2000
Urška KUZMAN, 1997
Jana Gabrijela RIJAVEC, 1989
René GORIŠEK, 1999
Miha BOŽNAR, 2001
Blaž KNAVS, 2002
Samo KLEPEC, 2001
Luka BULOVEC, 1977
Ajda ULE, 2002

Številka: 094-4/2026-55
Datum: 22. 6. 2026

Brigadir
dr. Anže RODE
NAMESTNIK NAČELNIKA
GENERALŠTABA SV

7147.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20), prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih CZU št. 094-5/2013-163 z dne 5. 11. 2013 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
CENTRA ZA ZDRUŽENO
USPOSABLJANJE SV

I. SREBRNO MEDALJO CZU
prejmeta:
Aleks BASAR, 1969

Aljoša ČEFARIN, 1972

II. BRONASTO MEDALJO CZU
prejmejo:
Igor OBLAK, 1966
Aleš KESIČ, 1977
Miha KRAJNC, 1980
Zmago ŠILC, 1965
Elvir HUSIČ, 1976
Matjaž SLAK, 1976
Alojz BOLČINA, 1969

III. SREBRNO PLAKETO CZU
prejmejo:
Primož MLINAR, 1978
IVANČIČ BOŠTJAN
JURE PIGNAR

IV. BRONASTO PLAKETO CZU
prejme:
Lidija LEBER, 1982

Številka: 094-1/2026-17
Datum: 20. 3. 2026

Polkovnik
Samo SMOLEJ
POVELJNIK CENTRA

7148.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20), prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih 74. srednjega pehotnega bataljona št. 094-1/2025-82 z dne 2. 9. 2025 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
74. SRPB SV

I. SREBRNO MEDALJO 74. SRPB
prejmejo:
Gregor HECL, 1985
Mark ZAGER, 1987
Miha STUPAN, 1977
Jaka BABULČ, 1988

II. BRONASTO MEDALJO 74. SRPB
prejmejo:
Smiljan PERNEK, 1978
Jana BARDUTZKY ŽERDONER, 1988
Klemen KOS, 1989
Najc KOZEL, 1991
Boštjan POGOREVC, 1983
Jure MARZIDOVŠEK, 2000

Katja KREMZER, 1997
Aleš SMODIŠ, 1988
Boris VEČERNIK, 1980

III. POHVALO POVELJNIKA
74. SRPB

prejmejo:
Dejan ŠUSTER, 1974
Aleš KRUŠIČ, 2001
Jernej SMODIŠ, 1983
Roman HORVAT, 1986
Timotej DEBELJAK, 1995
Aljaž RAMOT, 1999
Lilijana LAMPRET, 1999
Boštjan VEDERNJAK, 1977
Sabina PISANEC, 1978

Številka: 094-1/2026-15
Datum: 30. 3. 2026

Podpolkovnik
Aljoša KAUČEVIČ
POVELJNIK 74. SRPB

7149.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in
139/20), prvega odstavka 136. člena
Pravilnika o priznanjih Ministrstva za
obrambo (Uradni list RS, št. 32/24)
in Ukaza o priznanjih PDRIU št. 094-
-10/2024-17 z dne 3. 12. 2024 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJSTVA ZA DOKTRINO,
RAZVOJ, IZOBRAŽEVANJE
IN USPOSABLJANJE

I. BRONASTO PLAKETO PDRIU
prejme:
KATEDRA ZA OBRAMBOSLOVJE
FDV UL

II. SREBRNO MEDALJO PDRIU
prejmeta:
Borut KOTNIK, 1970
Robert REK, 1970

III. BRONASTO MEDALJO PDRIU
prejmejo:
Zoran LUKIČ, 1974
Gregor FEKONJA, 1984
Matej SARDOČ, 1976
Domen HORVAT, 1995
Matej ŽAŽE, 1973
Mojca CELCER, 1978

IV. POHVALO POVELJNIKA PDRIU
prejmeta:
Dejan CAF, 1990
Tomaž POLANEC, 1979

Številka: 094-1/2026-19
Datum: 15. 4. 2026

Brigadir
Boštjan BAŠ
POVELJNIK PDRIU

7150.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in
139/20), prvega odstavka 136. člena
Pravilnika o priznanjih Ministrstva za
obrambo (Uradni list RS, št. 32/24)
in Ukaza o priznanjih PDRIU št. 094-
-10/2024-17 z dne 3. 12. 2024 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJSTVA ZA DOKTRINO,
RAZVOJ, IZOBRAŽEVANJE
IN USPOSABLJANJE

BRONASTO PLAKETO PDRIU
prejme:
Maja PUCONJA, 1978

Številka: 094-1/2026-20
Datum: 15. 4. 2026

Brigadir
Boštjan BAŠ
POVELJNIK PDRIU

7151.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in
139/20), prvega odstavka 136. člena
Pravilnika o priznanjih Ministrstva za
obrambo (Uradni list RS, št. 32/24)
in Ukaza o priznanjih PDRIU št. 094-
-10/2024-17 z dne 3. 12. 2024 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJSTVA ZA DOKTRINO,
RAZVOJ, IZOBRAŽEVANJE
IN USPOSABLJANJE

BRONASTO MEDALJO PDRIU
prejmeta:

Luka MITROVIĆ, 1979
Anton BERTOLE, 1976

Številka: 094-1/2026-27
Datum: 15. 4. 2026

Brigadir
Boštjan BAŠ
POVELJNIK PDRIU

7152.

Na podlagi četrtega odstavka 62. čle-
na Zakona o obrambi (Uradni list RS,
št. 103/04 – uradno prečiščeno bese-
dilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4.
člena Uredbe o činih in poviševanju
v Slovenski vojski (Uradni list RS, št.
99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in
73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 10. IB

I. v čin naddesetnika:
Uroš DROLC, 1985
Mitja ZUPANČIČ, 1979

II. v čin desetnika:
Robert AŠČIČ, 1988
David BUČAR, 1994
Matej CAJHEN, 2002
Žiga GORŠE, 1993
Rok KRAJNC, 1995
Sebastijan LOKATELJ, 1998
Žiga MAJCEN, 2002
Rok MULEJ, 1986
Domen OBLAK, 2002
Miha OBREZA, 1998
Jan POTOČNIK, 1995
Erazem RAJNAR, 1996
Tomaž STARIČ, 1992
Grega ŠEME, 1995
Aleš ŠKAPER, 1998
Diana ŽAGAR, 1991

III. v čin poddesetnika:
Leonard BAJŽELJ, 2005
Klemen BERGHAUS, 2001
Maj BERIBAK VRTAČNIK, 2001
Ema BEVC, 1994
Dorian BRZOVIČ, 1998
Miha CIBER, 2004
Mario CVIJANOVIČ, 2002
Erazem ČERNIČ, 2001
Žan Žak EBERLINC, 2003
Rok FAJT, 2004
Vid GAČNIK, 2003
Nejc GOLI, 2004

Janez GREGORC, 1998
Ambrož HERMAN, 2002
Mišo ILIŠIN, 1985
Tomaž JALOVEC, 1986
Andraž JAMNIK, 1997
Maj JENKO, 2002
Maruša JENKOLE, 2005
Igor KALUŽA, 2003
Klara KANDARE, 1999
David KEZIČ, 2003
David KLADNIK, 1996
Filip KLARICA, 2004
Matjaž KLEMENČIČ, 1988
Lovro KMET, 2001
Mark KOMAC, 2004
Tadej KOŠIR, 2002
Jure KREGULJ, 1998
Jernej KUMER, 1984
Primož LEGVART, 1979
Primož LEVIČAR, 1994
Anže LIKAR, 1998
Jaka LOBE, 2004
Domen MATOS, 2004
Iztok MIKEC, 1997
Taj MOZOLI, 2000
Kristjan MRZLIKAR, 2003
Klemen NOVAK, 2003
Žan OSTROŽNIK, 1998
Matej PALKO, 1989
Maj Rok PARAMENTIČ, 2003
Jan PAVLENČ, 2002
Gal PAVLIČ, 2001
Josip PEJIČ, 2001
Nejc PERŠOLJA, 1999
Anja PERUŠIČ, 1996
Katja PIRJEVEC, 1998
Gašper PLATOVŠEK, 1995
Tilen PODLOGAR, 2001
Matic PREMUŠ, 1998
Aleksej RACMAN, 2001
Lan RAJŠEL, 2001
Enej RESMAN, 2005
Karina RESNER, 2004
Klemen ROKAVEC, 1999
Jan SANJKOVIČ, 1996
Aleks STANKOVIČ, 2003
Aljaž STRMLJAN, 1998
Tilen STRNAD, 2002
Jure ŠPEC, 2003
Žan ŠUBELJ, 2002
Martin ŠUKLJE, 2001
Dejan TODOROVIČ, 1999
Gregor TRAVEN, 2002
Rok URH, 1999
Kristina URŠIČ, 1998
Edi VEHAR, 1999

Marcel VINTAR, 2003
Urh VODOPIVEC SKOK, 2001
Aljaž VONČINA, 2003
Gašper VUGA, 2002
Sen ŽGAJNER, 2005
Borut ŽIČKAR, 1996

Številka: 811-4/2026-41
Datum: 7. 5. 2026

Podpolkovnik
Žiga PRETNAR
POVELJNIK 10. IB

7153.

Na podlagi četrtega odstavka 62. čle-
na Zakona o obrambi (Uradni list RS,
št. 103/04 – uradno prečiščeno bese-
dilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4.
člena Uredbe o činih in poviševanju
v Slovenski vojski (Uradni list RS, št.
99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in
73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 14. INŽB

I. v čin desetnika:
Martin PLEŠ, 1991
Miha ŠKRLEP, 2000
Martin TESLA, 1997

II. v čin poddesetnika:
Tanja AVSEC, 1983
Nataša RESNIK, 1985
Konrad ŠALEHAR, 1985

Številka: 811-4/2026-42
Datum: 7. 5. 2026

Podpolkovnik
Alojz ZUPANČIČ
POVELJNIK 14. INŽB

7154.

Na podlagi četrtega odstavka 62. čle-
na Zakona o obrambi (Uradni list RS,
št. 103/04 – uradno prečiščeno bese-
dilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4.
člena Uredbe o činih in poviševanju
v Slovenski vojski (Uradni list RS, št.
99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in
73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 430. MOD

v čin poddesetnika:

Teo BUBOLA, 2001
Tom GOLUBIČ GRIŽANČIČ, 2003
Timotej OŽBOT, 2003
Viki VALIČ, 2002
Žiga ZIDAR, 2004

Številka: 811-4/2026-43
Datum: 7. 5. 2026

Kapitanka fregate
Renata BAROVIČ
IZVRŠILNA ČASTNICA

7155.

Na podlagi četrtega odstavka 62. čle-
na Zakona o obrambi (Uradni list RS,
št. 103/04 – uradno prečiščeno bese-
dilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4.
člena Uredbe o činih in poviševanju
v Slovenski vojski (Uradni list RS, št.
99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in
73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 5. OIE

I. v čin naddesetnika:
Janez ZAKRAJŠEK, 1982

II. v čin desetnika:
Janez LIKOVIČ, 1986

Številka: 811-4/2026-44
Datum: 7. 5. 2026

Podpolkovnik
Marko ŠEFMAN
POVELJNIK 5. OIE

7156.

Na podlagi četrtega odstavka 62. čle-
na Zakona o obrambi (Uradni list RS,
št. 103/04 – uradno prečiščeno bese-
dilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4.
člena Uredbe o činih in poviševanju
v Slovenski vojski (Uradni list RS, št.
99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in
73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 1. BR

I. v čin desetnika:
Miroslav DREV, 1982
Matija KOVAČIČ, 1990

II. v čin poddesetnika:
Nina KERSNIČ, 1977
Ivan KOVAČEK, 1986

Pavle RANČIGAJ, 1985

Številka: 811-4/2026-45
Datum: 7. 5. 2026

Polkovnik
Gregor VODEB
POVELJNIK 1. BR

7157.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA 430. MOD

v čin poddesetnika:
David ČERNE, 1979

Številka: 811-4/2026-56
Datum: 2. 6. 2026

Kapitan bojne ladje
Andrej PEČAR
POVELJNIK 430. MOD

7158.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 72. BR

I. v čin desetnika:
Romana HABJANIČ, 1990

II. v čin poddesetnika:
Marko TÖRNAR, 1998

Številka: 811-4/2026-57
Datum: 2. 6. 2026

Polkovnik
Gregor HAFNER
POVELJNIK 72. BR

7159.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA CU

v čin naddesetnika:
Matej SARDOČ, 1976

Številka: 811-4/2026-58
Datum: 3. 6. 2026

Major
Jernej ALIČ
POVELJNIK CU

7160.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 10. IB

v čin desetnika:
Aljaž BOŽIČ, 1997
Črtomir DEMŠAR, 1997

Številka: 811-4/2026-59
Datum: 3. 6. 2026

Podpolkovnik
Matjaž STRMČNIK
POVELJNIK 10. IB

7161.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 132. GORB

I. v čin naddesetnika:
Aleš HRIBAR, 1987
Grega KLEMENC, 1987
Marjan LOKATELJ, 1988
Miha MIKUŽ, 1980
Jure MLAKAR, 1980
Marko RESNIK, 1981
David SELAN, 1994
Žiga VEGNUTI, 1988

II. v čin desetnika:
Peter PIBERNIK, 1993
Nik ZALOKAR, 1995

III. v čin poddesetnika:
Petra BENČINA, 1989
Tomislav BOGOVIČ, 1980
Aletej FAJFAR, 2001
Matjaž FINŽGAR, 2001
Arelis IBRAHIMOVIČ, 2003
Benjamin KAMBERI, 2002
Urška KRŽIŠNIK, 1993
Nik PAVLIN, 2000
Sašo RAVNIK, 1995
David ROŽIČ, 1991
Ožbej STANEK, 2003
Gregor ŠTUCIN, 1982
Aleksej TRATNIK, 2001
Mitja ŽIVIC, 1979

Številka: 811-4/2026-61
Datum: 3. 6. 2026

Podpolkovnik
Simon ANDREJEK
POVELJNIK 132. GORB

7162.

POPRAVEK OBJAVE UKAZA, ki je bil objavljen v junijski številki Revije Slovenska vojska pod zaporedno številko **7129.**

Popravijo se številka, datum in podpisnik ukaza.

Besedilo ukaza se pravilno glasi:

Številka: 811-4/2026-36
Datum: 3. 4. 2026

Podpolkovnik
Andrej KLINAR
POVELJNIK 153. LETEHESK

V FILMU GAJIN SVET TUDI SLOVENSKA VOJSKA

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Bruno Toič in Marko Pišlar

V ljubljanskih Križankah je v okviru 74. festivala Ljubljana v petek, 28. avgusta, potekala premiera filma **Gajin svet 3**. Gre za nadaljevanje priljubljenih mladinskih filmov **Gajin svet 1** in **Gajin svet 2**. Pri nastajanju tretjega dela filma se je uveljavljeni filmski ekipi pod režijskim vodstvom Petra Bratuše pridružila tudi Slovenska vojska. Premiere filma sta se poleg predsednice Republike Slovenije in vrhovne poveljnice obrambnih sil dr. Nataše Pirc Musar udeležila tudi minister za obrambo mag. Valentin Hajdinjak in namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Anže Rode. Devetindvajsetega avgusta je bil film premierno predvajan tudi za gledalce v dveh ljubljanskih kinematografih.

Tretji del enega najuspešnejših slovenskih mladinskih filmov zadnjih let nadaljuje zgodbo, ki je s predhodnima filmoma v slovenske kinodvorane privabila več kot 160.000 gledalcev in osvojila številne nagrade, med drugim tudi nagrado za najboljši mladinski film na Sarajevskem filmskem festivalu. V novem filmu se glavna junakinja Gaja ob vstopu v srednjo šolo poleg prvih simpatij in prijateljev spopade z največjim življenjskim izzivom, reševanjem ugrabljenih mame med humanitarno misijo organizacije Zdravniki brez meja na oddaljenem vojnem območju. Gaja v tej razburljivi dogodivščini pokaže veliko iznajdljivosti in poguma ter se poda v drzno reševalno akcijo. Snemanje zadnjega dela trilogije Gajin svet je potekalo v tesnem sodelovanju s Slovensko vojsko. Izmed skupno 27 snemalnih dni jih je bilo osem namenjenih snemanju zahtevnih prizorov ob podpori Slovenske vojske. Pomemben del snemanja so ustvarjalci filma opravili v sodelovanju s pripadnicami in pripadniki 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe, 1. in 72. brigade ter Enote za specialno delovanje. Ključni akcijski prizori so nastali v letalski bazi v Cerkljah ob Krki, na letališču na Brniku ter v okolici Ljubljane. Z ekipo Revije Slovenska vojska smo se 29. avgusta odpravili na premiero filma v ljubljansko Odisejo. Vzdušje pred kinematografom in v preddverju kina je bilo pestro že od zgodnjih popoldanskih ur. Po prihodu filmske ekipe sta ob 15. uri nebo nad prizoriščem preletela vojaško letalo C-27 Spartan in helikopter Cougar AS532AL, s čimer je Slovenska vojska ob premieri filma želela obiskovalcem v živo prikazati del svojih zmogljivosti in jim približati svoje delo. V preddverju kina so sodelavci Uprave za obrambo Ljubljana na promocijski stojnici predstavljali možnosti sodelovanja s Slovensko vojsko in delili promocijsko gradivo, zlasti zvezke in svinčnike pred skorajšnjim začetkom novega šolskega leta. Pripadnika Enote za specialno delovanje

Minister Hajdinjak se je v ljubljanskih Križankah srečal z ustvarjalci filma.

Slovenske vojske sta na parkirišču pred kinom predstavila del svoje opreme, na ogled je bilo tudi vozilo za spremstvo letal, ki je sodelovalo pri snemanju filma. Pred projekcijo so potekali srečanje s filmsko ekipo, deljenje avtogramov in pogovor z ustvarjalci na glavnem odru. Po koncu skoraj uro in pol dolgega filma smo za prve vtise s premiere povprašali nekaj obiskovalcev v dvorani, ki je bila polna do zadnjega sedeža. Aljaž Jakič iz Ljubljane je povedal, da se mu je film zdel zelo dober. Na premiero je prišel v spremstvu prijateljev. Najbolj zanimiv mu je bil akcijski del z divjanjem z avtomobili in helikopterskim reševanjem vojaških specialcev. Ljubljančanka Lira Najger je na premiero filma prišla v družbi prijateljice, ki ji je podarila vstopnico. Vsebina filma se ji je zdela zelo zanimiva, posebej pa je bila navdušena nad prizori, v katerih nastopajo pripadniki Slovenske vojske. Tomaž Prelesnik iz Ljubljane je na premiero pospremil hčer in sina. Za ogled filma se je odločil na hčerino željo, saj si je želela ogledati tudi tretji del. Drugi del trilogije se mu je sicer zdel zanimivejši, čeprav je tematika filma glede na trenutne geopolitične razmere v svetu zelo aktualna, saj gre za reševalno akcijo na vojnem območju, kjer delujejo tudi paravojaške skupine. Ogled filma in srečanje z ustvarjalci sta popestrila zadnji prosti konec tedna pred začetkom šole.

Filmska ekipa je na premieri delila avtograme.

OTROCI IZ VOJAŠKIH DRUŽIN UŽIVALI NA POKLJUKI

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Pilota iz 15. brigade
sta predstavila
šolski helikopter
Bell-206 JetRanger.

Otroci so svoje sposobnosti
preizkusili na poligonu
za voditeljske veščine.

Slovenska vojska vsako leto med poletnimi počitnicami organizira počitniške taborne za otroke pripadnikov Slovenske vojske. Letos so tabori za osnovnošolce potekali v Fiesi in na Pokljuki v dveh terminih, od 20. do 24. julija ter od 27. do 31. julija. Vodje taborov in animatorji iz poveljstev ter enot Slovenske vojske so za otroke pripravili zanimiv program s športnimi aktivnostmi, igrami in druženjem, udeleženci pa so spoznali tudi delo ter opremo nekaterih enot Slovenske vojske. Udeležence planinsko-športnega tabora smo v prvem terminu obiskali na Pokljuki, kjer je bil v dopoldanskem času na programu vojaško-civilni dan, v okviru katerega so potekale predstavitve nekaterih enot Slovenske vojske.

Slovenska vojska v okviru celostne skrbi za pripadnike Slovenske vojske vsako leto med poletnimi počitnicami organizira tabore za njihove otroke. Otroci lahko aktivno preživljajo počitnice, pridobijo nove veščine in znanje ter sklepajo nova prijateljstva. Otroški tabor traja pet dni, od ponedeljka do petka. Vodja prvega termina otroškega tabora na Pokljuki Urška Bračič z Generalštaba Slovenske vojske je pojasnila, da je bilo na ta termin tabora prijavljenih 51 otrok. Dva sta zaradi boleznih udeležbo odpovedala še pred začetkom, nekaj pa jih je tabor iz zdravstvenih razlogov predčasno zapustilo. Na dan našega obiska je bilo na Pokljuki 47 otrok, starih od sedem do 14 let.

ZANIMIV TABORNI PROGRAM Z AKTIVNOSTMI V NARAVI IN DRUŽENJEM

Po organiziranem avtobusnem prevozu iz vojašnic na Pokljuko so se udeleženci prvi dan namestili v Vojaškem objektu Rudolfa Badjure na Rudnem polju ter se seznanili z redom in pravili obnašanja. Popoldne so se odpravili na pohod na planino Uskovnica, zvečer pa ob tabornem ognju pripravili spoznavno srečanje. Drugi dan so izvedli taktične igre, ki so jih zaradi dežja predčasno končali, nato pa si ogledali podzemne rove pod biatlonsko-tekaškim stadionom na Rudnem polju. Tretji dan jih je dopoldan čakal vojaško-civilni dan. Na različnih delovnih točkah so otroci spoznavali delo motoristov vojaške policije, pilotov šolskega helikopterja, pripadnikov gorske enote in posebne enote za specialno taktiko, kontrolorjev združenih ognjev ter vojaških kinologov. Svoje sposobnosti so preizkusili tudi na poligonu za voditeljske veščine ter se pogovorili z vrhunsko športnico iz Športne enote Slovenske vojske, športno plezalko Roso Rekar. Predstavil se jim je tudi civilni policist Policijske postaje Bled. Popoldne so se odpravili na pohod na planino Konjščica, zvečer pa so se znova zbrali ob tabornem ognju in uživali v kinu pod zvezdami. Na predzadnji dan so se odpravili na nepozabno dogodivščino v Kekčevi deželi, nato pa so se osvežili s kopanjem v jezeru. Sledili so še zaključna prireditev, zabava in razglasitev najboljših. Zadnji dan so po zajtrku pospravili sobe in se

Mineja Čičić

»Mobilnega telefona nisem pogrešala, saj je vsak dan zapolnjen z zanimivimi dejavnostmi.«

Jurij Gašper
Tomc Bračič

»S predstavitvijo vojaških enot поблиže spoznamo okolje, v katerem delajo naši starši.«

Vita Vrhovnik

»Program tabora mi je všeč, z dekleti v skupini pa sem se hitro spoprijateljila.«

z avtobusom vrnili domov. Urška Bračič je poudarila, da je glavni namen tabora čim več časa preživeti v naravi in spodbujati druženje med otroki. Hkrati jih navajajo na red in disciplino, saj sami skrbijo za urejenost postelj ter čistočo skupnih prostorov in sob, kar animatorji vsak dan ocenjujejo. Izpostavila je še, da otroci na tabor ne prinašajo mobilnih telefonov in drugih elektronskih naprav, ki jih zaradi zanimivega in bogatega tabornega programa nihče ne pogreša.

ANIMATORJI IZ SLOVENSKE VOJSKE SE NA TABORE RADI VRAČAJO

Za dobro počutje in varnost otrok je skrbelo 11 animatorjev iz poveljstev in enot Slovenske vojske, dve pripadnici Vojaške zdravstvene enote pa sta zagotavljali zdravstveno oskrbo v primeru bolezni ali poškodb, ki so sicer redke. Letos so na taboru na Pokljuki prvič sodelovali trije novi animatorji, preostali pa so imeli s tovrstnim delom že več izkušenj. Med njimi je bil tudi Rok Kocuvan, pripadnik protioklepne čete iz Murske Sobote, ki je kot animator na planinsko-športnem taboru na Pokljuki sodeloval že tretje leto zapored. Povedal je, da se na Pokljuko vedno rad vrača, saj ga veseli delo z otroki, pa tudi z animatorji se kot ekipa zelo dobro razumejo. Po njegovih besedah so otroci zelo motivirani za delo in večinoma upoštevajo navodila animatorjev, občasno pa jih je treba opozoriti na pravila. Pojasnil je, da dejavnosti prilagajajo vremenskim razmeram in sposobnostim najšibkejših, saj želijo zagotoviti, da se otroci dobro počutijo, so varni in aktivno preživljajo prosti čas. Če bo imel možnost, bo na taboru na Pokljuki z veseljem še sodeloval.

MOBILNIH TELEFONOV IN ELEKTRONSKIH NAPRAV NE POGREŠA NIHČE

Otroci so bili nad dogajanjem in izvedbo počitniškega tabora na Pokljuki navdušeni. Med njimi je bilo veliko povratnikov, nekaj pa tudi novincev. Osnovnošolka Mineja Čičić iz Škofje Loke je prvič sodelovala na taboru. Zanj je izvedela od očeta, zaposlenega v centru za nadzor in kontrolo zračnega prometa v bazi na Brniku. Najbolj je uživala v druženju in spoznavanju

novih prijateljev. Mobilnega telefona ni pogrešala, saj je bil vsak dan zapolnjen z zanimivimi dejavnostmi. Dodala je, da se je na red in disciplino hitro navadila, saj mora tudi doma sama postiljati posteljo in pospravljati svojo sobo. Ob obisku enot Slovenske vojske jo je najbolj navdušila predstavitev vojaških kinologov s službenimi psi, saj ima zelo rada živali. Prvič se je tabora udeležila tudi osnovnošolka Vita Vrhovnik iz Maribora. Za udeležbo jo je navdušil oče, ki dela v mariborski Kadetnici. Povedala je, da ji je program zelo všeč, še posebej večerno branje pravljic. Z dekleti v skupini se je hitro spoprijateljila, po taboru na Pokljuki pa jo je čakal še poletni tabor v Fiesi. Osnovnošolec Jurij Gašper Tomc Bračič iz Celja je na taboru sodeloval že tretjič. Poudaril je, da mu na Pokljuki nikdar ni dolgčas, saj se vedno nauči kaj novega. Posebej ga zanimajo predstavitve enot Slovenske vojske, ker tako pobliže spoznava vojaško okolje, v katerem delajo njegovi starši. Zaradi pestrega dogajanja tudi on ne pogreša telefona, red in disciplina mu tudi ne povzročata težav. Na taboru bi rad še sodeloval, vendar bo prihodnje leto prestar, zato se počitniških taborov za otroke pripadnikov Slovenske vojske ne bo mogel več udeležiti.

Vojaški gorniki so predstavili oborožitev pripadnikov Slovenske vojske.

Otroci so spoznali delo motorista vojaške policije.

POČITNICE V VOJAŠKI UNIFORMI

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Zvone Vrankar, Slovenska vojska
in Marko Pišlar

Premagovanje taktične steze
s plazenjem
pod žičnatimi ovirami

Terensko urjenje
je potekalo tudi
ob uporabi
lahkih kolesnih vozil.

Od 13. do 26. julija je na območju Bohinjske Bele potekal tradicionalni vojaški tabor, ki ga je organizirala in izvedla Šola za častnike. Udeleženci so v petek, 24. julija, na vadišču Mačkovec pri Bohinjski Beli ob navzočnosti staršev, znancev in sorodnikov predstavili osnovno vojaško znanje ter večšine iz taktike in preživetja, ki so jih pridobili med dvotedenskim terenskim usposabljanjem. Predstavitve sta se udeležila tudi državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Erik Kopač in namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Anže Rode. Poudarila sta, da največji prispevek tabora ni le v pridobljenih veščinah in vojaškem znanju, temveč predvsem v osebni rasti udeležencev, saj ti skozi opravljene izzive spoznajo, da zmorejo več, kot so sprva pričakovali.

Vojaškega tabora, ki poteka že 27. leto zapored, se je letos udeležilo 146 kandidatov, med njimi 47 žensk in 89 moških, z različnih fakultet in srednjih šol. Kot je povedal vodja tabora in poveljnik Šole za častnike major Milan Režonja, so na tabor sprejeli 154 udeležencev, nekaj pa jih je pred začetkom tabora ali med njim odstopilo zaradi zdravstvenih ali osebnih razlogov. Med udeleženci so prevladovali diplomanti in dijaki, nekaj manj je bilo študentov. Major Režonja je pojasnil, da je bilo med njimi kar 68 štipendistov Ministrstva za obrambo, kar predstavlja skoraj polovico vseh udeležencev.

V IZVEDBO TABORA VKLJUČILI PODČASTNIKE IN ČASTNIKE, KI SO PRED KRATKIM KONČALI ŠOLANJE

Program vojaškega tabora mladim omogoča, da v dveh tednih pridobijo nove izkušnje in znanje ter vpogled v delo in življenje pripadnikov Slovenske vojske. Pomemben del programa je tudi neposredna promocija vojaškega poklica in vojaške službe v Slovenski vojski. Tabor obenem omogoča opravljanje nekaterih strokovnih vsebin, to je vojaškega praktikuma ali obvezne strokovne prakse v okviru študijskih programov približno 20 izobraževalnih zavodov v Sloveniji. Program tabora je namenjen predvsem študentom in polnoletnim dijakom ter vsem polnoletnim državljanom Slovenije do dopolnjenega 26. leta starosti, ki želijo pridobiti temeljne vojaške veščine in se pripraviti na vojaško službo ter opravljanje nalog poklicnega vojaka, pogodbenega rezervista ali prostovoljca na služenju vojaškega roka. Major Režonja je pojasnil, da je bila povprečna starost udeležencev tabora 19 let. Program so večinoma izvajali pripadniki Šole za častnike, pri usposabljanju pa so sodelovali tudi inštruktorji iz 42. generacije Šole za podčastnike. Skupino je sestavljalo 14 podčastnikov, ki so bili po pridobitvi prvega podčastniškega čina že razporejeni kot vodniki v enote Slovenske vojske. Del kandidatov, ki je končal šolanje v 38. generaciji Šole za častnike, pa je na taboru nastopal v vlogi poveljnikov vodov.

KANDIDATI GLEDE NA ZAHTEVNOST RAZDELJENI V ŠTIRI UČNE VODE

V prvem delu programa, ki je večinoma potekal v Vojašnici Boštjana Kekca na Bohinjski Beli, so se udeleženci seznanili

Nina Kek

»Najbolj všeč mi je bil pouk iz oborožitve, saj sem prvič streljala z avtomatsko puško.«

Val Gostenčnik

»Med taborom sem spoznal nove prijatelje, s katerimi smo postali dober kolektiv.«

s temeljnimi pojmi ter pravili vojaškega življenja in dela. Drugi del je bil kombinacija terenskega dela in bivanja v šotorih. Mladi so tam spoznavali temeljne vojaške veščine na ravni posameznika, nato pa še na ravni skupine, oddelka in voda. Kandidate so po prihodu na Bohinjsko Belo najprej razdelili v štiri učne vode. V prvem je usposabljanje potekalo na zahtevnejši ravni, saj so se kandidati že v preteklosti udeleževali različnih oblik sodelovanja s Slovensko vojsko ter tako pridobili nekaj izkušenj in vojaškega znanja. V preostalih treh vodih so se urili po manj zahtevnem programu. V prvem tednu so se kandidati učili zlasti pravil vojaškega vedenja in nošenja uniforme ter se seznanili z osnovno vojaško opremo. Spoznali so vojaške navade ter postrojitev brez orožja in z njim. Seznanili so se z osnovnim vojaškim orožjem, med drugim z avtomatsko puško, puškomitraljezom, ostrostrelno puško in ročnim protioklepnim orožjem, ter z osnovami vojaškega gornišstva. Spoznavali so tudi gorniško opremo in plezali v naravni steni na plezališču Iglica. Izvedli so posamična pripravljalna streljanja in si ogledali učinke streljanja na strelišču. Seznanili so se z osnovami prve pomoči in veščinami preživetja na bojišču. Urili so se v taktiki izvidniškega delovanja ter delovanja oddelka v napadu in obrambi. Konec tedna so izkoristili za orientacijski pohod, urjenje taktičnih postopkov v zasedi in premagovanje vodnih ovir na reki Savi Bohinjski. Odpravili so se tudi na raftanje in soteskanje ter se preizkusili v športnih in vojaških igrah. V začetku drugega tedna so se jim predstavile posamezne enote Slovenske vojske. V nadaljevanju so urili taktične postopke na terenu ter spoznavali veščine preživetja v naravi, med drugim postavljanje tabornega prostora, bivakov in šotorov. Pred zaključno prikazno vajo, ki so si jo ogledali starši, prijatelji in znanci ter povabljeni visoki gostje, so se urili tudi v orientaciji na terenu. Zadnja dva dneva sta bila namenjena sanaciji strelišča in tabornega prostora, urejanju prostorov ter razdolževanju oborožitve, opreme, materialnih in intendantskih sredstev. Major Režonja je povedal, da so bili kandidati visoko motivirani za delo. Tudi oprema, ki so jo pred začetkom tabora v treh terminih zadolžili v Državnem logističnem centru v Rojah, jim ni povzročala težav. Nekateri udeleženci so imeli nekaj nevšečnosti z obutvijo, ki je

povzročala boleče žulje, vendar so tudi te zaplete ob pomoči sanitetne oskrbe Slovenske vojske hitro in uspešno oskrbeli.

NAVDUŠENJE MLADIH NAD VSEBINO IN IZVEDBO TABORA

Udeleženci tabora iz vse Slovenije so bili navdušeni nad programom. Nika Kek iz okolice Medvod, ki je študentka prvega letnika kozmetologije, se je vojaškega tabora udeležila prvič. Za možnost udeležbe je izvedela od prijatelja, ki v Slovenski vojski služi vojaški rok kot prostovoljec. Na vojaško življenje se je hitro privadila, tudi v kolektivu se je zelo dobro počutila. Tabor je zanj predstavljal edinstveno življenjsko izkušnjo. Zanimiva se ji je zdela tudi raznovrstnost programa, saj so udeleženci spoznavali vsebine, ki niso bile zgolj vojaške. »Najbolj všeč mi je bil pouk iz oborožitve, saj sem prvič streljala z avtomatsko puško,« je povedala. Zaradi pozitivne izkušnje že razmišlja, da bi se skupaj s kolegico preizkusila tudi na prostovoljnem služenju vojaškega roka. Val Gostenčnik iz Maribora, študent prvega letnika psihologije na Ljubljanski univerzi, je za tabor izvedel na spletu in družbenih omrežjih. K udeležbi so ga pritegnile predvsem zanimive vsebine in pozitivne izkušnje mladih, ki so se tabora udeležili v

3 Nameščanje gorniške opreme za spuščanje po navpični steni na plezališču Iglica

✓ Spoznavanje postopkov pri oskrbi in evakuaciji ranjenca

preteklosti. Navdušil ga je raznovrsten program, ki po njegovih besedah ponuja vpogled v različne vidike vojaškega življenja. Tudi njemu je bilo najbolj všeč streljanje z avtomatsko puško, saj je bil to njegov prvi stik z orožjem. »Tabor je zahteven, vendar nam inštruktorji pomagajo pri vseh težavah,« je dodal. Med taborom je spoznal nove prijatelje, s katerimi so postali dober kolektiv. Povedal je še, da razmišlja o prostovoljnem služenju vojaškega roka, na katerem bi izpopolnil pridobljeno vojaško znanje. Vojska pa zanj predstavlja tudi morebitno karierno pot, saj bi se po končanem študiju psihologije lahko zaposlil v njenih vrstah kot vojaški psiholog.

SPOMIN NA GENERALA MAISTRA NAGOVARJA MLADE

BESEDILO dr. Jerica Pavšič

V zadnjem času sta izšli knjižni novosti, ki vsaka na svoj način mladim približujeta generala Maistra in pomen njegovih pogumnih dejanj za Slovence. Pobarvanka *Od malega Rudolfa do velikega Maistra* najmlajše na to pot popelje z ilustracijami, nalogami in ustvarjanjem, knjiga *Skrivnostni kip časa: obisk pri Rudolfu Maistru*, ki sta jo napisala mlada avtorja, pa bralce v Maistrov čas uvede prek zgodovinskih dejstev in domišljajske pripovedi. Obe deli Maistrovemu spominu ne dajeta le izvirne oblike, temveč prinašata tudi iskrih in nekoliko nepričakovan pogled na generala in njegovo zgodbo.

Vojaški muzej Slovenske vojske je v sodelovanju z Zvezo društev general Maister za svoje najmlajše obiskovalce pripravil pobarvanko *Od malega Rudolfa do velikega Maistra*. Ustvarjalna knjižica otrokom skozi igro, barve in miselne naloge predstavlja življenje in delo našega znamenitega generala, zaslužnega za to, da so Maribor, Spodnja Štajerska in del Koroške ostali v slovenskih mejah do današnjih dni. Ob tem mlade bralce spodbuja k razmišljanju o domovini, slovenskem jeziku, pogumu, odgovornosti in vztrajnosti. Tako se ustvarjanje, ki se začne na belem listu, skozi otroške roke, barvice in domišljijo postopoma razvije v veliko domoljubno zgodbo o življenju in delu generala Maistra. Pri pripravi ustvarjalne knjižice sta sodelovala Gašper Razboršek kot ilustrator in mag. Mojca Lazar Doberlet kot avtorica in urednica nalog. Slednja je, tako kot načelnik Vojaškega muzeja Slovenske vojske podpolkovnik Jože Lebar in predsednica Zveze društev general Maister mag. Lučka Lazarev Šerbec, prispevala tudi nagovor bralcem knjižne novosti. Pobarvanko je mogoče dobiti v Vojaškem muzeju Slovenske vojske v Kadetnici na Engelsovi ulici 15 v Mariboru ter na sedežu Direktorata za vojne veterane in vojaško dediščino na Vojkovi cesti 61 v Ljubljani. Knjiga *Skrivnostni kip časa: obisk pri Rudolfu Maistru* je namenjena mladim bralcem, ki so že vajeni zahtevnejšega branja, pa tudi odraslim. Napisala sta jo Anej Dvoršak in Katarina Krušič, nedavna učenca Osnovne šole Dornava, zdaj že dijaka, pod mentorstvom svojega učitelja zgodovine dr. Aleša Marđetka. Knjiga, ki jo je založilo Društvo general Maister Ljubljana v sodelovanju s Slovenjegraškim društvom general Maister

Knjiga o Rudolfu Maistru je namenjena mladim bralcem in odraslim.

Pobarvanko za otroke je izdal Vojaški muzej SV.

Polenšak, prinaša zgoščen in vsebinsko bogat prikaz življenja in dela generala Maistra, vključno z njegovim vojaškim in državotvornim delovanjem ter ustvarjanjem na kulturnem področju. Vse to ustvarja realističen okvir zgodbe. Njen domišljajski del vključuje srečanje mladih pripovedovalcev z Maistrom v njegovem rojstnem mestu Kamniku, kjer ga s svojo radovednostjo spodbudita k pripovedovanju o njegovem življenju. Pripoved se začne s šolskim pohodom k spomeniku generala Maistra v središču Polenšaka, vasi na jugu osrednjega dela Slovenskih goric v domavski občini. Ko učitelj Aneju in Katarini na vprašanje, koga predstavlja spomenik, odgovori, da »velikega človeka, ki je zaslužen, da je severovzhodna Slovenija danes del Slovenije«, se učenca dotakneta spomenika in »svet se obrne na glavo«. Sledi živahno napisana pripoved, polna naklonjenosti do generala Maistra in naše domovine, ki na svež način ter z natančnostjo prikazuje zgodovinska dejstva. Delo, ki ga bogatijo ilustracije Danaje Granda, Tie Golob in Nie Gracer, je tako pravi mali vodnik po Maistrovem življenju in delu, prepleten z zanimivimi dogodivščinami.

Spoštovani upokojenke in upokojenici Ministrstva za obrambo!

Obveščamo vas, da je leta 2023 začel veljati novi Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22, ZVOP-2), ki predpisuje pogoje za pridobitev posameznikove privolitve za obdelavo osebnih podatkov.

Vljudno vas vabimo, da izpolnite in nam posredujete obrazec soglasja za zbiranje in obdelavo vaših osebnih podatkov, ki je namenjen predvsem ohranjanju stikov med nekdanjimi pripadniki Slovenske vojske in nekdanjimi zaposlenimi na ministrstvu ter Ministrstvom za obrambo. Na podlagi tega soglasja vas bomo lahko obveščali ter vabili na različne dogodke in aktivnosti. Vaši osebni podatki bodo uporabljeni izključno za zgoraj navedene namene.

Podpisano soglasje lahko pošljete na naslov **Ministrstvo za obrambo, Direktorat za obrambne zadeve, Sektor za vojaške zadeve, Vojkova 55a, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **glavna.pisarna@mors.si**.

Če kot nekdanji zaposleni ne boste več želeli, da se vaši osebni podatki zbirajo in obdelujejo, boste lahko soglasje kadar koli preklicali. Po prejemu vašega pisnega preklica soglasja Ministrstvo za obrambo vaših osebnih podatkov ne bo več obdelovalo in jih bo zbrisalo iz zbirke osebnih podatkov.

SOGLASJE ZA ZBIRANJE IN OBDELAVO OSEBNIH PODATKOV

Ime: _____ Priimek: _____
 Enotna matična številka občana (EMŠO): _____
 Ulica, naselje in hišna številka: _____
 Poštna številka: _____ Pošta: _____
 Mobilni telefon: _____ Telefon doma: _____
 Elektronska pošta: _____

IZJAVLJAM:

- SOGLAŠAM, da Ministrstvo za obrambo skladno z veljavno zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov in Splošno uredbo o varstvu podatkov (Uradni list EU, št. 119/1) zbira, obdeluje, uporablja, shranjuje in posodablja zgoraj navedene osebne podatke.
- SOGLAŠAM, da se bodo zgoraj navedeni osebni podatki obdelovali in uporabljali za obveščanje in vabljenje na aktivnosti, ki so namenjene ohranjanju stika nekdanjih zaposlenih z Ministrstvom za obrambo.
- SOGLAŠAM, da Ministrstvo za obrambo osebne podatke posodablja na podlagi evidentiranih sprememb podatkov Centralnega registra prebivalcev Republike Slovenije.

Soglasje za zbiranje in obdelavo osebnih podatkov velja do mojega pisnega preklica.

V _____, dne _____
 (lastnoročni podpis)

DVE GENERACIJI, ENA STRAST

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Goran Krošelj in Bruno Toič

Za nekaterimi najbolj posebnimi zgodbami stojijo vezi, ki segajo precej dlje od službenega okolja. V 15. brigadi vojaškega letalstva in zračne obrambe Slovenske vojske letita pilota, ki ju poleg uniforme in strasti do letenja povezuje družinska vez. To sta poveljnik brigade brigadir Janez Gaube in njegov sin, poročnik Benjamin Gaube. Njuna zgodba je preplet vrhunske vojaške strokovnosti, predanosti domovini in trdnih družinskih vrednot, ki temeljijo na medsebojnem spoštovanju, svobodi odločanja ter vodenju z zgledom.

Ljubezen do letalstva se pri obeh ni razvila zaradi strogih usmeritev ali pritiskov, temveč iz naravnega navdušenja nad tehniko in prostranostjo neba. Brigadir Janez Gaube se spominja svojih prvih korakov v 70. letih v rodnem kraju blizu Maribora, kjer je opazoval jutranje in večerne potniške linije proti Sarajevu in Skopju: »Kot otroci smo gledali letala, ki so letela zelo blizu naše hiše. To je bil tisti sprožilec za mojo življenjsko pot.« Že pri 14 letih je odšel na vojaško gimnazijo v Mostar, nato pa je šolanje nadaljeval na letalski akademiji v Zadru, Podgorici in Pulju. V svoji bogati karieri je letel z letaloma Galeb-2 in Jastreb ter nadzvočnim lovцем MiG-21M, katerega pristajalna hitrost je bila neverjetnih 360 km/h, pozneje pa tudi s slovenskim letalom Pilatus PC-9M Hudournik. Za sina Benjamina so bila letališča del otroštva. Ob prostih dneh je opazoval letala, poslušal letalske zgodbe očetovih

Brigadir Janez Gaube in sin Benjamin

kolegov in spoznaval tehnične zmogljivosti vojaških strojev. Kljub temu je poudaril, da doma nikoli ni čutil pritiska, naj postane pilot: »Odločitev, da se poklicno posvetim letalstvu, je bila popolnoma moja. Oče mi je sicer omogočil, da sem zgodaj spoznal ta svet, nikoli pa ni zahteval, da grem po njegovi poti.« Leta 2017 je uspešno prestal selekcijo in končal Šolo za častnike, nato pa se je usmeril v vojaško letalstvo. Danes kot operativni pilot leti na letalu Pilatus PC-9M Hudournik.

PROFESIONALNOST V ZRAKU, OČE IN SIN NA ZEMLJI

Oba sta poudarila, da sta temelja njunega odnosa v službi popolno spoštovanje službenih pravil in stroga profesionalnost. Ko zapreta kabino letala ali se udeležita uradnih seznanjanj pilotov s potrebnimi informacijami, družinske vezi ostanejo pred vrati. Brigadir Gaube je ob tem izpostavil, da se v sinovo usposabljanje nikoli ni vmešaval: »Niti pomislil nisem, da bi svojemu otroku delal takšno uslugo. Letalstvo ne prenese nikakršnih odpustkov ali prednosti. Slovenska vojska premore vrhunske inštruktorje, ki jim popolnoma zaupam. Ko

se usedeva v kokpit letala, sva inštruktor in učenec ali pa dva profesionalna pilota. Takrat sorodstveni odnosi ne obstajajo.« Sin Benjamin je ob tem dodal, da je pritisk v vojaški službi le tolikšen, kolikor si ga človek naloži sam: »Če bi se obremenjeval z mislijo, da je poveljnik moj oče, bi to lahko vodilo v slabše rezultate ali celo nevarne situacije. Najin odnos v službi razumem izključno poklicno – sva dva pilota, ki se lahko najbolj neposredno pogovarjata o letalstvu.«

DRUŽINSKE VREDNOTE KOT TRDEN TEMELJ ZA POKLICNE IZZIVE

Vojaški pilotski poklic zahteva veliko psihofizične pripravljenosti, disciplino ter nenehno spopadanje z dvomi in izzivi. Benjamin je odkrito priznal, da se med zahtevnim šolanjem vsak pilot sreča s trenutki dvoma, vendar takrat prevladajo delavnost, še temeljitejša priprava in močna družinska podpora. Podpora domačih je po njegovih besedah tisto zavetje, ki omogoča mirnost v zraku. Čeprav se doma pogosto pogovarjata o letalskih temah, vojaškem sistemu in prihodnosti letalstva, se oba zavedata pomena ravnovesja med službo in zasebnim življenjem. Brigadir Janez Gaube po napornem delovnem dnevu sprostitev najde pri delu na vrtu, v rastlinjaku ali ob ogledu dobre športne tekme. Pri tem je poudaril, da se po najboljših močeh trudi, da službenih stvari ne prenaša domov. Sin Benjamin se po poletih posveča družini, ženi in majhni hčerki, sprostitev pa najde tudi v povsem vsakdanjih opravilih, kot so sprehodi in urejanje okolice doma.

MEDGENERACIJSKO UČENJE IN PONOS

Prenos znanja v družini Gaube ni enosmeren. Na vprašanje, ali se je izkušeni brigadir kaj naučil od mladega poročnika, je brigadir Gaube z nasmehom odgovoril: »Naučil sem se, da se ni vredno za vse sekirati. Starejše generacije želimo imeti vse natančno urejeno po predalčkih, mlajše generacije pa lažje sprejemajo prožnost in spremembe. Seveda pri letalskih nalogah zahtevamo popolno natančnost, v življenju pa sta mladostna sproščenost in nov vpogled izjemno dobrodošla.« Največji trenutek očetovskega in poveljniškega ponosa za brigadirja Gaubeta ni bil le prvi skupni polet, temveč trenutek, ko je sin opravil

bojno usposabljanje z odmetom bomb, raketiranjem in streljanjem z letalom Pilatus PC-9M: »Takrat pilot doseže operativno raven. To je stopnja, ko veš, da je človek sposoben opravljati naloge v vseh razmerah z uporabo oborožitvenih sistemov.« Njuna skupna življenjska zgodba ostaja navdihujoč dokaz, kako lahko družinska povezanost, medsebojno spoštovanje ter visoka profesionalnost oblikujejo vrhunske vojaške pilote, ki s ponosom in predanostjo varujejo nebo nad svojo domovino.

▼ Ko se usedeta v kokpit letala, sta inštruktor in učenec.

▼ Benjamin Gaube je leta 2024 dobil znak letalska krilca pilota Slovenske vojske.

KIRURŠKA SKUPINA ZA PODPORO SPECIALNEGA DELOVANJA

BESEDILO IN FOTO

Enota za specialno delovanje

Konec zavezniških in koalicijskih operacij v Afganistanu ter napad Ruske federacije na Ukrajino sta simbolno zaznamovala prehod od vojne proti terorizmu k izvajanju vojaških operacij velikega obsega. Posledice tega premika v načinu izvajanja oboroženega boja so številne, med njimi pa izstopa velika sprememba pri zagotavljanju zdravstvene oziroma medicinske oskrbe na sodobnem bojišču.

Izvajanje operacij
med zračnim poletom

Način izvajanja oboroženega boja z izrazitim poudarkom na učinkih ognjene moči, uporabi avtonomnih sistemov brez posadke, senzorjev ter onemogočanju prevlade v zraku je med drugim spremenil tudi prevladujoče vrste poškodb in posledično način oskrbe poškodovanca v taktični situaciji, medicinsko evakuacijo ter nadaljnjo medicinsko oskrbo. Odziv na spremenjeno situacijo in nove zahteve se je najbolj odrazil v drugačnem dojemanju prve medicinske oskrbe na bojišču ter v organizaciji zdravstvenih ekip, ki so dovolj zmogljive, da lahko ranjencem tudi v takšnih okoliščinah zagotovijo učinkovito medicinsko pomoč. Številne države članice zavezništva so zato oblikovale manjše, hitro odzivne, premestljive in visoko zmogljive medicinske ekipe, ki so sposobne delovati blizu bojišča ter izvajati kirurško zdravljenje v improviziranih razmerah.

KIRURŠKA SKUPINA KOT DEL KOPENSKEGA ODREDA ZA SPECIALNO DELOVANJE

Slovenska vojska se je na izziv odzvala z oblikovanjem kirurške skupine za podporo specialnega delovanja, ki deluje v sestavi kopenskega odreda za specialno delovanje. Skupina je primarno namenjena podpori specialnih operacij, zaradi svojih zmogljivosti pa je uporabna tudi ob drugih kriznih dogodkih, kot so naravne nesreče in humanitarne krize. V zavezništvu se je za takšne kirurške ekipe uveljavil izraz kirurška skupina za podporo specialnega delovanja (angl. Special Operations Surgical Team – SOST). Sestavljajo jo pripadniki vojaških specialnih sil in medicinsko osebje. Pripadniki specialnih sil zagotavljajo ustreznost taktičnih odločitev, skrbijo za zveze, sodelujejo pri vojaškem usposabljanju medicinskega osebja in s svojim medicinskim znanjem v kritičnih razmerah prispevajo k ustreznim postopkom zdravljenja v taktično nevarnih situacijah. Ožjemu kirurškemu timu je pridružena še manjša evakuacijska ekipa (angl. Special Operations Resuscitation Team – SORT), ki zagotavlja prevoz pacienta z mesta poškodbe do kirurške skupine in po opravljenem operativnem posegu njegovo evakuacijo na višjo raven zdravstvene oskrbe. Pri tem zagotavlja tudi intenzivno zdravljenje med transportom. Kirurška skupina za podporo specialnega delovanja izvaja reanimacijske postopke, predvsem pri težko poškodovanih pacientih, urgentne kirurške posege za ohranitev življenja in okončin v terenskih razmerah ter postopke ohranjanja poškodovanca pri življenju ob oteženi ali zakasneni evakuaciji na višje ravni medicinske oskrbe. Temeljni namen delovanja skupine je izvedba nujnih

reanimacijskih in kirurških posegov, s katerimi se pridobi čas do premitve pacienta na višjo raven zdravstvene oskrbe, kjer se po navadi nadaljuje kirurško in intenzivno zdravljenje. Takemu načinu delovanja mora biti prilagojena tudi oprema. Ta mora biti lahka, večnamenska, robustna in primerna za delo v vseh terenskih razmerah. Tovrstna medicina pogosto zahteva veliko prilagajanja in improvizacije.

KLJUČNO JE POVEZOVANJE MEDICINSKEGA ZNANJA Z VOJAŠKIMI VEŠČINAMI

Učinkovitost kirurške skupine temelji na povezovanju vrhunskega medicinskega znanja z vojaškimi veščinami pripadnikov specialnih sil. To dosega z rednimi integracijskimi urjenji ter udeležbo na mednarodnih usposabljanjih in vojaških vajah. Pripadniki skupine izvajajo integracijska usposabljanja večkrat na leto, pri čemer je poudarek na urjenju naprednih vojaških veščin in poenotenju postopkov izvajanja medicinskih intervencij v taktičnih situacijah. Skupina je svoje znanje in veščine izpopolnila tudi v sodelovanju z inštruktorji iz tujine, s katerimi je urila specializirano medicinsko in taktično znanje za izvajanje kirurških posegov v improviziranih, vojnih in drugih izrednih razmerah. Zaradi dolgotrajnega obdobja miru in posledično počasnejšega razvoja vojaške medicinske stroke je v Sloveniji težko slediti hitremu razvoju sodobne vojaške medicine in kirurgije. Zato je znanje, pridobljeno s podporo Natovega poveljstva za specialne operacije (angl. Special Operations Forces Command – SOFCOM), zelo pomembno za ohranjanje stika z eksponentno hitrim razvojem vojaške medicine.

UDELEŽBA NA MEDNARODNI VAJI V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE

Pomemben preizkus sposobnosti delovanja kirurške skupine predstavlja sodelovanje na mednarodnih vojaških vajah, na katerih se njeno delovanje čim bolj približa razmeram na sodobnem bojišču. Skupina se pri tem spoprijema z izzivi, ki jih takšne razmere prinašajo. Zaradi dobro razvitih povezav s partnerskimi specialnimi silami se je skupina iz sestave kopenskega odreda za specialno delovanje udeležila mednarodne vojaške vaje Ridge Healer, namenjene usposabljanju tovrstnih ekip. Vaja je potekala na širšem območju zvezne države Zahodna Virginija v Združenih državah

Amerike. Po scenariju se je ekipa prikrito premakala po okupiranem ozemlju, postavljala improvizirane operacijske dvorane v zapuščenih rudniških in drugih objektih ter tam izvajala triažo, reanimacijske postopke in kirurške operacije težkih vojnih poškodb. Pomemben del vaje so predstavljali taktični premiki v polpermisivnem in sovražnem okolju. Skupina je med vajo izvajala tudi operacije med letom na letalu. Posebej zanimivo je bilo zanimanje ameriških kirurgov in drugih zdravnikov, ki delujejo v specialnih enotah, za ureditev slovenske medicinske oskrbe med drugo svetovno vojno. Poznali so namreč tedanji sistem kirurške oskrbe in operiranja v izrednih razmerah, ki je veljal za enega najbolje organiziranih v svetu. Delovanje slovenskega vojaškega zdravstva iz tega obdobja je še danes del učnih vsebin na vojaških medicinskih akademijah v Združenih državah Amerike.

MEDICINSKA OSKRBA V SODOBNIH OBOROŽENIH SPOPADIH

Razmere na sodobnih bojiščih zahtevajo iskanje novih rešitev in konceptov, med katerimi kirurška skupina za podporo specialnega delovanja predstavlja učinkovit odgovor na izzive zagotavljanja medicinske oskrbe v sodobnih oboroženih spopadih. Sodobna vojaška kirurgija temelji na majhnih, lahkah in hitro premičnih kirurških timih, ki lahko operirajo na skritih lokacijah v neposredni bližini bojišča ter v improviziranih prostorih ali vozilih. Takšne skupine so uporabne tudi pri odzivanju na druge krizne dogodke, kar je kirurška skupina Slovenske vojske že dokazala v praksi. Skupina predstavlja pomemben dejavnik ohranjanja in razvoja slovenske vojaške kirurgije, pri čemer se Slovenska vojska z doseženim znanjem in usposobljenostjo enakovredno primerja tudi z večjimi članicami zavezništva.

Kirurški timi
izvajajo aktivnosti
v improviziranih prostorih
v bližini bojišča.

PRIHODNOST TAKTIČNEGA URJENJA

BESEDILO Oddelek za vojaško tehnologijo, raziskave in razvoj, DLO
FOTO Guardiaris

V okviru modernizacije sil in optimizacije obrambnih virov je Ministrstvo za obrambo ob podpori Slovenske vojske v tesnem sodelovanju s podjetjem Guardiaris razvilo simulacijski sistem za lahka kolesna oklepna vozila 4 × 4 za Slovensko vojsko in vojsko Črne gore. Ta napredni sistem vključuje repliko bojnega vozila v merilu 1 : 1, digitalni dvojček Osrednjega vadišča Slovenske vojske Poček in vojaškega poligona v Pivki ter napredne možnosti urjenja celotnih posadk, oddelkov ali vodov v varnem, vendar povsem realističnem virtualnem okolju.

Uvedba sodobnih lahkih kolesnih oklepnih vozil 4 × 4 Perun je pomembno prispevala k večji mobilnosti, zaščiti in ognjeni moči enot Slovenske vojske. Ker pa intenzivna uporaba teh vozil na terenu povzroča visoke stroške operativnega vzdrževanja in veliko porabo goriva ter obremenjuje okolje, je vključitev naprednih simulacijskih tehnologij postala nujna. Projekt simulacijskega sistema zato pomeni pomemben korak k zmanjševanju stroškov usposabljanja, ne da bi pri tem trpela raven izurjenosti vojakov.

PRESLIKAVA DINAMIKE PRAVEGA VOZILA V VIRTUALNO OKOLJE

Razvoj simulatorja je zahteval natančno preučitev dinamike lahkega kolesnega oklepnega vozila 4 × 4 Perun. Strokovnjaki iz podjetja Guardiaris so ob podpori pripadnikov Slovenske vojske opravili številne terenske vožnje s pravim vozilom na Osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni, da bi pridobili natančne podatke o njegovih zmogljivostih. Največji inženirski izziv je bil verodostojno poustvariti občutek hitrosti in pospeševanja v statičnem oziroma delno gibljivem okolju simulatorja, v katerem se uporabnik fizično ne premika po prostoru. Posebna pozornost je bila namenjena natančnemu izračunavanju zavornih poti na različnih podlagah in vrstah terena. Zaradi fizikalnih omejitev gibljive platforme simulatorja nagiba vozila ni bilo mogoče prenesti v merilu 1 : 1, vendar je bil z naprednimi algoritmi dosežen optimalen senzorični približek, ki vozniku zagotavlja bistvene povratne informacije o stabilnosti vozila v zavojih in na strminah. Na Osrednjem vadišču Slovenske vojske so hkrati potekala obsežna testiranja integrirane daljinsko vodene oborožitvene postaje podjetja Kongsberg CROWS III. Simulator namreč v celoti podpira izvajanje simuliranega streljanja s to oborožitveno postajo, kar posadkam omogoča urjenje taktičnih postopkov ognjene podpore v varnem okolju. Slovenska vojska je pri razvoju ves čas sodelovala s svojimi strokovnjaki in zagotavljala strokovno podporo.

Simulacijski sistem

za lahka kolesna oklepna vozila 4 × 4 Perun

ŠTIRISEDEŽNA SIMULACIJSKA KABINA IN TEHNOLOŠKE INOVACIJE

Osrednji del simulatorja je štirisedežna simulacijska kabina, izdelana kot identična replika notranjosti slovenskega tipa lahkega kolesnega oklepnega vozila 4 × 4 Perun v merilu 1 : 1. Vsa strojna oprema v kabini, od volana in pedalov do stikal in upravljalnih plošč, izhaja iz originalnih vozil. Tako je vojakom omogočeno razvijanje pristnega mišičnega spomina, zaradi katerega se bodo v kritičnih razmerah v pravem vozilu odzvali instinktivno in brez oklevanja. Kabina omogoča celovito sodelovanje vseh članov posadke – voznika, poveljnika in strelca, hkrati pa tudi mrežno povezovanje z drugimi simulatorji za usposabljanje enot na ravni oddelka ali voda. Med najpomembnejšimi tehnološkimi inovacijami je simulacija realnih komunikacij. Simulator je opremljen z enakimi napravami in komunikacijskim sistemom, kot jih pripadniki Slovenske vojske uporabljajo v pravih vozilih, kar omogoča urjenje postopkov med člani posadke in višjimi ravnmi poveljevanja. Pomembna novost je tudi tehnologija sledenja očem. Vgrajeni napredni sistem inštruktorjem omogoča natančno analizo, kam je med vožnjo ali bojnim delovanjem usmerjena vojakova pozornost, kar bistveno olajša ocenjevanje stopnje izurjenosti in prepoznavanje kritičnih napak. Pomemben dosežek je tudi spremljanje biometričnih podatkov s pametno uro. V sistem je vključena namenska pametna ura, ki med izvajanjem taktičnih scenarijev v realnem času spremlja srčni utrip in tako omogoča ocenjevanje stopnje stresa. Inštruktorji tako pridobijo neposreden vpogled v psihofizične obremenitve posameznega člana posadke v kriznih razmerah, kar omogoča objektivnejšo analizo odzivanja pod pritiskom in optimizacijo procesa usposabljanja.

DIGITALNI DVOJČEK VADIŠČA POČEK IN USPOSABLJANJE ZA MEDNARODNE MISIJE

Pri zasnovi vadbenih scenarijev so strokovnjaki iz podjetja Guardiaris v sodelovanju s Slovensko vojsko v celoti preslikali obstoječe programe usposabljanja iz realnega okolja. Nastal je natančen tridimenzionalni digitalni zemljevid vadi-

šča Poček, ki omogoča izvedbo usposabljanja, pri katerem se scenariji v simulatorju popolnoma ujemajo z resničnimi taktičnimi stezami največjega slovenskega vojaškega vadišča. Zmogljivost programske arhitekture pa presega domače poligone. Simulator namreč omogoča izdelavo tridimenzionalnega zemljevida katerega koli dela Slovenije ali sveta na podlagi geografskih podatkov. Slovenski vojaki se lahko tako pred odhodom v mednarodne operacije in na misije podrobno seznani z okoljem, v katerem bodo delovali, ter se v njem vnaprej usposablajo. To pomembno prispeva k večji varnosti in uspešnejšemu opravljanju nalog v mednarodnem okolju.

DOLGOROČNI POMEN SIMULACIJSKEGA CENTRA ZA SLOVENSKO VOJSKO

Marca 2027 je predviden uradni prevzem simulacijskega centra v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani skupaj s simulatorjem za lahka kolesna oklepna vozila 4 × 4 v operativno uporabo Slovenske vojske, kar pomeni strateški premik v logistiki usposabljanja. Čeprav je začetna naložba v simulacijsko tehnologijo visoka, primerjava z obratovalnimi stroški pravih vozil, ki vključuje amortizacijo, gorivo, obrabo pnevmatik, tveganje za nastanek poškodb drage opreme in porabo streliva, jasno kaže njeno smotrnost in hitro povračilo vloženih sredstev. Simulator omogoča neomejeno število ponovitev tudi najzahtevnejših taktičnih scenarijev, izrednih dogodkov, kot so odpovedi sistemov in vožnja v ekstremnih vremenskih razmerah, ter izvajanje taktičnega mreženja, ne da bi obremenjevali vozni park lahkih kolesnih oklepnih vozil 4 × 4 Perun. To je pomemben korak k trajnostnemu, stroškovno učinkovitemu in tehnološko naprednemu usposabljanju sodobnega slovenskega vojaka pri uporabi lahkih kolesnih oklepnih vozil 4 × 4 Perun, s katerimi se je v zadnjem obdobju pospešeno opremljala Slovenska vojska.

Štirisedežna kabina simulatorja je identična replika notranjosti pravega vozila.

OPERATIVNA KINEZIOLOGIJA KOT SODOBEN PRISTOP

BESEDILO VU IX. r. Tanja Grabner, Športna enota SV
FOTO Zvone Vrankar

Sodobne oborožene sile vse bolj prepoznajo človeka kot najpomembnejši dejavnik svoje učinkovitosti. Tehnološki razvoj, sodobna oborožitev in napredni sistemi lahko svoje naloge izpolnjujejo le ob ustrezno usposobljenih, zdravih in odpornih posameznikih. Operativna sposobnost vojske zato ni odvisna zgolj od materialnih zmogljivosti, temveč predvsem od telesne, duševne in funkcionalne pripravljenosti pripadnikov, ki vsakodnevno opravljajo vojaške naloge.

Sodobna vojaška stroka telesne pripravljenosti ne razume več zgolj kot posledice redne športne vadbe ali uspešno opravljenega preverjanja gibalnih sposobnosti. Nanjo vpliva preplet številnih dejavnikov, med katerimi imajo pomembno vlogo telesna sestava, kakovost gibanja, prehrana, spanje, regeneracija, psihofizične obremenitve, delovno okolje in življenjske navade. Šele njihovo celostno razumevanje omogoča dolgoročno ohranjanje zdravja, odpornosti in sposobnosti za opravljanje zahtevnih nalog doma ter v mednarodnem okolju.

Analize stanja v Slovenski vojski so pokazale, da trenutni sistem športne in kondicijske vadbe kljub kakovostni izvedbi ne more več samostojno odgovoriti na kompleksne zahteve sodobnega vojaškega delovanja in številnih dejavnikov, ki vplivajo na zdravje ter zmogljivost pripadnikov. Potreba po dodatni strokovni podpori se je pokazala predvsem pri preprečevanju poškodb, obravnavi mišično-skeletnih težav, prilagajanju obremenitev ter razumevanju dejavnikov, ki vplivajo na dolgoročno zmogljivost posameznika.

Kineziologi Slovenske vojske

Kot odgovor na ugotovljene potrebe je Slovenska vojska začela postopno zaposlovati kineziologe, ki bodo razporejeni v večje vojašnice in enote.

Za razvoj področja, pripravo enotnih strokovnih standardov ter usmerjanje dela kineziologov je bila v okviru Športne enote Slovenske vojske ustanovljena skupina za operativno kineziologijo. Njena naloga je razvijati stroko, pripravljati metodološke usmeritve, koordinirati delo kineziologov ter zagotavljati enotno kakovost izvajanja dejavnosti v vseh vojaških enotah. Skupina predstavlja razvojno in strokovno središče področja, medtem ko delo s pripadniki poteka v vojašnicah in enotah.

Ob razvoju področja smo oblikovali tudi nov strokovni izraz – kineziovigilanca. Gre za terminološko novotvorjenko, sestavljeno iz besed kineziologija, ki označuje vedo o človekovem gibanju, in vigilanca, ki pomeni budno, sistematično spremljanje z namenom pravočasnega prepoznavanja sprememb ter ustreznega ukrepanja. Kineziovigilanca tako predstavlja organiziran in strokovno utemeljen pristop k spremljanju dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, funkcionalno sposobnost, odpornost in delovno zmožnost posameznika. Njeno bistvo ni zgolj zbiranje in vrednotenje podatkov, temveč

njihova strokovna interpretacija ter oblikovanje pravočasnih preventivnih ukrepov za dolgoročno ohranjanje človeških zmogljivosti. Če telesno pripravljenost merimo, jo moramo tudi razumeti. Prav v tem je temeljno poslanstvo kineziovigilance – pravočasno prepoznati spremembe, ki bi lahko vodile v zmanjšanje zmogljivosti, poškodbe ali druge zdravstvene posledice, ter zoper njih strokovno ukrepati.

STROKOVNI PARTNER POVELJNIKU IN IZVAJALCEM KONDICIJSKE VADBE

Kineziolog, razporejen v vojašnico oziroma enoto, predstavlja strokovnega partnerja poveljniku ter izvajalcem športne in kondicijske vadbe. Njegova naloga ni prevzemanje odgovornosti ali poseganje v hierarhijo, temveč dopolnjevanje njihovega dela z znanstveno utemeljenimi rešitvami. Svetuje pri načrtovanju vadbenih procesov, pomaga prilagajati obremenitve sposobnostim posameznikov, sodeluje pri pripravi preventivnih programov ter prispeva k večji varnosti in učinkovitosti usposabljanja. Pomemben del njegovega dela predstavljajo individualne obravnave. Namenjene so pripadnikom z mišično-skeletnimi težavami, funkcionalnimi omejitvami in posledicami poškodb ali drugim posameznikom, ki potrebujejo strokovno usmeritev pri varnem izvajanju telesne dejavnosti. Kineziolog pomaga razumeti vzroke težav, pripravi priporočila za izboljšanje funkcionalnega stanja ter posameznika pripravi za sprejemanje odločitev, ki dolgoročno izboljšujejo njegovo zdravje. Njegov cilj ni zdravljenje bolezni, temveč preprečevanje težav, ohranjanje funkcionalnosti in izboljševanje kakovosti gibanja.

Posebno pozornost namenjamo tudi pripadnikom na odgovornejših dolžnostih. Z napredovanjem praviloma naraščajo administrativne obremenitve, psihofizični stres in odgovornost za sprejemanje odločitev, hkrati pa se zmanjšujejo možnosti za redno telesno dejavnost in sistematično spremljanje dejavnikov, ki vplivajo na dolgoročno zmogljivost. V Slovenski vojski se preverjanje gibalnih sposobnosti po dopolnjenem 55. letu starosti ne izvaja več, zato pri tej skupini ni več enotnega sistema spremljanja njihove funkcionalne sposobnosti. Namen operativne kineziologije ni uvažanje novih preverjanj ali podaljševanje

trenutnih standardov, temveč zagotavljanje strokovne podpore tistim pripadnikom, ki zaradi narave dela, starostnih sprememb, poškodb ali drugih omejitev potrebujejo individualno usmeritev za ohranjanje zdravja, delovne sposobnosti in kakovosti življenja. Tak pristop predstavlja pomemben premik od izključnega vrednotenja telesne pripravljenosti k aktivnemu ustvarjanju pogojev, ki posamezniku omogočajo njeno dolgoročno ohranjanje. Organizacija, ki od svojih pripadnikov pričakuje visoko raven telesne pripravljenosti in odpornosti, mora hkrati ustvarjati tudi pogoje, ki posamezniku omogočajo njuno dolgoročno ohranjanje. Prav v tem vidimo eno temeljnih nalog operativne kineziologije.

Poleg stalnega dela kineziologov v vojašnicah skupina organizira tudi strokovne obiske enot. Program je dostopen na intranetnem portalu Slovenske vojske (IPSV) na spletni strani Športne enote, kjer enota izbere termin, ki najbolje ustreza organizaciji dela in prisotnosti pripadnikov. Obisk je zasnovan kot celostna strokovna delavnica. Vključuje analizo telesne sestave z individualno razlago rezultatov, strokovno predavanje o dejavnostih, ki vplivajo na zdravje in telesno zmogljivost ter praktične vsebine, kot so preventivna vadba, izboljšanje gibljivosti, aktivacija mišičnega sistema, dihalne tehnike in priporočila za izboljšanje življenjskega sloga. Namen programa ni ocenjevanje posameznikov, temveč njihovo osveščanje z znanjem, ki ga lahko uporabijo pri opravljanju vojaške službe in v vsakdanjem življenju. Prve izkušnje potrjujejo, da največja vrednost dejavnosti ni izvedba posamezne meritve, temveč vzpostavljanje trajnega sodelovanja med stroko in enotami. Tak pristop omogoča zgodnje prepoznavanje tveganj, pravočasno ukrepanje in sprejemanje strokovno utemeljenih odločitev, ki prispevajo k večji pripravljenosti ljudi in organizacije. Uspešnost takega sistema je odvisna tudi od podpore poveljnikov vseh ravni. Kadar vodstvo prepozna pomen strokovne podpore pri ohranjanju zdravja in zmogljivosti pripadnikov, lahko kineziolog svoje znanje učinkovito prenese v vsakdanje življenje enote.

SODOBEN MODEL RAZVOJA ČLOVEŠKIH ZMOGLJIVOSTI

Slovenska vojska tako postopno vzpostavlja sodoben model razvoja človeških zmogljivosti, ki povezuje znanstvena spoznanja, izkušnje iz vojaške prakse in delo z ljudmi. Njegov namen ni zgolj izboljšanje rezultatov posameznika, temveč krepitev odpornosti organizacije, zmanjševanje zdravstvenih tveganj ter dolgoročno ohranjanje sposobnosti za izvajanje vojaškega poslanstva. Veselimo se sodelovanja z vsako enoto, ki želi svojim pripadnikom omogočiti dostop do sodobnega strokovnega znanja in ustvarjati okolje, v katerem preventiva postane del vsakodnevnega dela. Naša največja zmogljivost niso oborožitveni sistemi, vozila ali druga materialna sredstva, temveč človek. Vlaganje v človekovo zdravje, odpornost, znanje in sposobnosti zato ni strošek, temveč ena najpomembnejših naložb v dolgoročno operativno sposobnost Slovenske vojske.

Poslanstvo Športne enote se razvija skupaj s Slovensko vojsko. Če je bila nekoč prepoznana predvsem kot nosilka razvoja vojaškega športa in podpore vrhunskim športnikom, danes prevzema pomembno razvojno vlogo pri podpori enotam in razvoju človeških zmogljivosti. »To ni sprememba naše identitete, temveč njena naravna nadgradnja,« je povedal poveljnik Športne enote Slovenske vojske podpolkovnik Bojan Kovič. Dodal je, da z ustanovitvijo skupine za operativno kineziologijo in postopnim vključevanjem kineziologov v vojašnice vzpostavljajo sistem, ki znanstvena spoznanja prenaša v delovno okolje pripadnikov. Cilj je, da strokovna podpora postane dostopna vsakemu poveljniku, izvajalcu vadbe in pripadniku Slovenske vojske. Podpolkovnik Kovič verjame, da prihodnost sodobnih oboroženih sil ne temelji samo na razvoju tehnologije, temveč predvsem na ljudeh. Zato želijo v enoti ustvarjati okolje, v katerem bo skrb za zdravje, telesno zmogljivost, odpornost in strokovni razvoj postala sestavni del vojaške kulture.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Bruno Toič

Avtor: Milovanović, NAJETO PERO		STROJ ZA SKO- BLJANJE LESA	VITALNOST	IVAN TAVČAR	SKUPINA KI POSKUŠA UVELJAVITI SVOJE INTERESE	DREVORED OB CESTI	PREBIVAL- KAIRAKA AM. REŽIS. HOWARD	PROVINCA V MOZAMBIKU	BRISAČA (ZASTA- RELO)	DEL KROŽNICE	VELIKA CUNJASTA SNEŽINKA	ALBANSKI POLITIK (RAMIZ)	ŽIVEC
OBRAT ZA PREDELO- VANJE SVILE								KRAJ PRI NOVI GORICI					
LADJA ZA LOVNA KITE								BRITANSKI IGRALEC (PETER)					
OLIVER TWIST				PISATELJ ZUPANČIČ ROČAJ				UTRJ. SRED- STVO PRI RAZVIJANJU FOTOGRAFIJ					
SREBRNO BELA MEHKA KOVINA (Ba)								ARGON		SL. SKLAD. (ALOJZIJ)			
GRAFIK JUSTIN					KRAJ PRI KOBARIDU			POLTEMA		DANSKI JEZIK			
KITAJSKI SADEŽ					DIRKALIŠČE VITALIJI								
JOŽE TISNIKAR				METILNI ALKOHOL BRIGA		NEGA, BRIGA NRAVO- SLOVEČ							
MIR, TIŠINA												GROFJA V JV. ANGLIJI	NOETOVA BARKA
NAŠA SOSEDNJA DRŽAVA							ZEMELJSKI PLIN ALUMINIJ						
PUŠČAVSKI RIS													
							LJUBEZEN- SKI PESNIK						
							GLASEN PREPIR, PRETEP						

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke: **VARNO V GORE**.
Nagrade prejmejo:

- **Tia Ložar**, Breg 116, 1310 Ribnica,
 - **Ajda Malgaj**, Vrtna ulica 11, 3220 Štore,
 - **Nives Pevec Horvat**, Pivška 3, 6230 Postojna.
- Nagrajencem čestitamo.

Pravilno rešitev tokratne križanke nam pošljite **do srede, 23. septembra 2026**, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

ČAS, DA
UREDIMO
SRCE

September pogosto razumemo kot mesec novih urnikov, delovnih načrtov in obveznosti. Izkušnje kažejo, da je to čas, ko ljudje najlažje začnejo znova. Po poletju se v nas prebudi želja po redu, novih navadah in jasnejši poti. Toda pomembno vprašanje ni le, kako bomo uredili svoj koledar, temveč predvsem, kaj vodi naše življenje.

Človek naravno hrepeni po redu. Sveti Avguštin je zapisal: »Nemirno je naše srce, dokler ne počije v tebi.« Ko se vrnemo v vsakdan, si želimo ravnovesja med delom, družino, počitkom in obveznostmi. To ni le želja po organizaciji, temveč nekaj globljega v človeku. Vsi čutimo, da nas prevelika raztresenost in nenehno hitenje utrudita ter izpraznita. Sveti Avguštin govori o redu ljubezni. To pomeni, da ima vsaka stvar svoje pravo mesto v našem življenju. Mir ne pride takrat, ko vse opravimo, temveč ko imamo stvari pravilno razporejene. Zato september ni le čas za nove načrte, temveč tudi, da se vprašamo, kaj je v našem življenju res na prvem mestu ter kaj nas vodi pri odločitvah, delu in odnosih.

Iz urejenega odnosa z Bogom raste urejeno življenje. Zato duhovni voditelji pogosto svetujejo, da jesen začnemo z obnovo molitve, branjem Svetega pisma in oblikovanjem dobrih navad. Ne zato, da bi si naložili več obveznosti, temveč da bi živeli mirneje in bolj zavestno. Ko človek vsak dan najprej poišče Boga, začne drugače gledati na delo, družino in težave.

September je zato več kot le začetek šolskega leta in novih delovnih obveznosti. Je povabilo, da ne uredimo samo svojega urnika, temveč predvsem svoje srce. Kajti ko je v srcu pravi red, človek v sebi najde pravi mir.

Gašper Naglost, VVIK

Prebrali smo knjigo

OGNJI
NA NEBU

Knjiga *Ognji na nebu*, ki sta jo napisala Igor Hrastnik in Marjan Jandrok, predstavlja dogajanje v zračnem prostoru nad Zgornjo Savinjsko in Šaleško dolino med letoma 1943 in 1945, ko je to območje postalo del širšega zračnega bojišča. Slovensko ozemlje je bilo namreč med drugo svetovno vojno vključeno tudi v širše operacije strateškega zračnega vojskovanja. Avtorja v knjigi predstavljata delovanje zavezniških letalskih sil ter nemškega vojnega letalstva in protiletalske obrambe. Osrednji del predstavljajo opisi letalskih operacij, zračnih spopadov, sestrelitev in strmoglavljenj. Posebna pozornost je namenjena ameriškim bombnikom in njihovim posadkam, ki so med bojnimi nalogami preletavale slovensko ozemlje. V knjigi so opisane usode letalcev po sestrelitvah in njihovem prihodu na tla, prav tako pa tudi, kako so sestreljenim zavezniškim letalcem pomagali domačini in partizanske enote. Pomoč je bila pogosto povezana z velikim tveganjem, saj so okupacijske sile vztrajno iskale preživele letalce in preganjale njihove pomočnike. V knjigi je izpostavljen tudi širši pomen lokalnega prebivalstva v odporiškem gibanju. Dogodki niso predstavljeni zgolj kot vojaška statistika, temveč skozi zgodbe posameznikov, ki jih je vojna povezala z nebom. Posebna vrednost monografije je v sistematičnem zbiranju podatkov o letalih, njihovih posadkah in krajih posameznih dogodkov. Monografija je pomemben prispevek k poznavanju vojaške zgodovine Slovenije in zračne vojne nad slovenskim ozemljem, saj ohranja spomin na dogodke, ki so bili desetletja predvsem del lokalnega ustnega izročila. Za strokovno javnost bo zanimiva kot pripomoček za boljše razumevanje zgodovine zavezniškega letalstva in vojaškega dogajanja na Slovenskem.

Tatjana Mlakar, KIZC

35-LETNICA
VOJAŠKEGA ZDRAVSTVA

BESEDILO Slovenska vojska
FOTO Rajko Petek/LOGBR

Vtorek, 1. septembra, je v prostorih vojaškega objekta na Štuli potekalo odprtje razstave ob 35-letnici delovanja Vojaške zdravstvene enote, ki ta dan praznuje tudi dan enote. Vojaška zdravstvena enota kot osrednja enota za zagotavljanje zdravstvene in veterinarske podpore Slovenski vojski uspešno deluje že 35 let. Njena glavna naloga ostaja skrb za zdravje in bojno sposobnost pripadnikov Slovenske vojske ter njenih zaveznikov.

Prisotne na odprtju razstave je nagovoril poveljnik enote polkovnik Uroš Brenčič. Dejal je, da se vojaško zdravstvo skozi zgodovino pojavlja povsod, kjer so delovale vojske, in je tudi danes nepogrešljiv del vsake vojske na svetu. V nadaljevanju je orisal začetke vojaškega zdravstva, ki segajo že v osamosvojitveno vojno. Vojaško zdravstvena enota je začela delovati kmalu po osamosvojitvi Slovenije septembra 1991 kot Sanitetna služba Slovenske vojske. Junija 2003 je enota dobila svoj bojni prapor in se 31. decembra 2004 preimenovala v Vojaško zdravstveno enoto, ki še danes deluje v sestavi Logistične brigade Slovenske vojske. »Zdravstvena dejavnost se je skozi svojo 35-letno zgodovino razvijala, širila in napredovala, se združevala z veterinarsko dejavnostjo ter z jedrskim, radiološkim, kemičnim in biološkim laboratorijem, se posodabljala ter prerasla v široko in prepoznavno dejavnost doma in v mednarodnem okolju. Vojaška zdravstvena enota danes izvaja dejavnosti in ukrepe za doseganje, ohranjanje in zaščito zdravja svojih pripadnikov v miru, kriznih in vojnih razmerah ter pri delovanju v mednarodnem okolju,« je še poudaril polkovnik Brenčič. Fotografska razstava, katere avtor je pripadnik enote višji vojaški uslužbenec XII. razreda Tomaž Štemberger, prikazuje 35-letni razvoj in delovanje Vojaške zdravstvene enote, namen in poslanstvo enote ter podenote, ki delujejo v njeni sestavi. Razstava ob 35-letnici vojaškega zdravstva v Republiki Sloveniji bo na ogled do začetka novembra.

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese,
Tina Širola Pečovnik
TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA
Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 1/471 26 62
Faks: +386 1/431 12 42
Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo
OBLIKOVANJE
IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:
Majda Rogelj

TISK: Mabo Grafika
NAKLADA: 8650 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:
Marko Pišlar

Prispevki, objavljeni v reviji, niso
uradno stališče Ministrstva za obrambo.
Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.
Naslednja številka izide 5. oktobra 2026.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

ZGODOVIKEND

18.–20. september 2026 v Parku vojaške zgodovine

SLOVENSKA
VOJSKA

petek, 18. 9. 2026, ob 10.00

- seznanitev nabornikov letnika 2008 in predstavitev nabornih vozov – Vestirnga 2026

sobota, 19. 9. 2026, od 9.00 do 17.00

- dan odprtih vrat Vojašnice Stanislava Požarja v Pivki
- pohod na Primož in ogled notranjosti utrdbe Alpskega zidu
- vodeni ogledi razstav in zbirk Parka vojaške zgodovine
- delavnice za otroke

nedelja, 20. 9. 2026, od 9.00 do 17.00

- dinamična in statična predstavitev Slovenske vojske
- dinamična in statična predstavitev Policije
- dinamična in statična predstavitev gasilskih društev
- predstavitevne vožnje voznega dela zbirke
- srečanje vojaških, policijskih in gasilskih starodobnih vozil
- vodeni ogledi razstav in zbirk Parka vojaške zgodovine
- delavnice za otroke

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

Več na **www.parkvojaskezgodovine.si**.

